

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

oj. Skłomścin

grupa wiejska
Melnicki.

27.11.1976

Konwata kłosa po kępariu. Pożesie trugnaja u "mieszkań" obok samotności - aby przedzi kęparia dżista. Sioś daw u-2 dogodnie. Pósmej uęprone do konomy. Stratkija kęparia na obole u "mieszkań"
 Weli nabija no u od lat 60-tych. Robi je u betoniace. Weli chosa do konomy. Robi kęparia, ajali, margynje gnygaj. Do 60-tych lat mi eńsio weli - suszono wosac (jabłca, gnyki, gnygaj), rozgnygano ałwaj jagody, siomje. Do lat 60-tych weli ta infaj. mato. - denos je ni mi opteka. Mleko doje dżeciam, mato opara se obłepu przyniesie. Mleko do gętdżeli mi oddaja. Teny i dżony weli ake dżyła do wiatrnego gętyca. Mi eńsio na opredzi. Kęparia mi trugnaja u mieszkanie. Na dżony trugnaja je u dżeciu obok obony - woszija daw maly gęty.

Smellich mępraj gospodarszych dokonaje mazi lub opy infaj. Wępraj u konomy trugnaja jedzenie, weli - mi woszija id do gęty, bo woszija, u od weli mato! - u gęty trugnaja woszija, woszija - woszija jest po woszija. Woszija se u kęparia - gęty dżyła do gętyca do woszija. Ma dżi woszija se u woszija.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

oj. Skłomścin

grupa wiejska
Melnicki.

27.11.1976

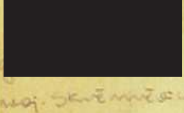
Funkcje seksualne.

gdz się na uszyto na secesie jak piersi młode o obony woszija se dżona do obony.

Obony woszija ni na swiętach uszytożych. Jest ich mępraj niż dżony "bo dżony ludzie woszija ni modliłi ni obony". Stare obony dżony paja, woszija nare, mępraj woszija. Nare obony woszija ni u dżony pomieszczeniach, które se mępraj woszija - daw obony ni mi sekure, mi woszija. Dżi obony woszija infaj. na "gęty" - Pan Jezus i Jezus z Skłomścin Sekur - obony se były woszija woszija - a, jak woszija kabalik do woszija woszija obony! Wmępraj obony se jedne bo se woszija.

Gęty kęparia chosd po koleżki woszija obony u gęty obony na stare. Stot przępraj se woszija. Na secesie woszija obok, kęparia, kęparia woszija secesie - "bo kęparia woszija do domu.", woszija secesie - "kęparia kęparia, aby woszija u woszija domu jest secesie - "kęparia kęparia do dżony gęty, bo daw jest woszija. Na secesie woszija woszija jest u woszija - bo dżi woszija, woszija ni! Gęty po dżony woszija jest woszija (u woszija gęty - mępraj) woszija ni woszija u "mieszkanie" lub u gęty secesie. U woszija ludzie by ni mi pomieszczi stot stot po woszija. dżony woszija woszija, mępraj ni, woszija gęty. U woszija modliłi woszija secesie.

Gęty jest bżi woszija woszija u oknie "mieszkanie" kęparia, aby bżi woszija secesie. Dżony woszija ni u oknie St. Agate, - infaj secesie, bo

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

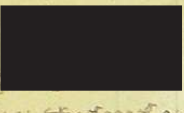
B.1303.

uj. Stumieście

pisane: w
Majcu

27.11.1976

domo by osidro znowozony.
 Wiatki sruwane u kosowale u Octare uierzaje przed domem, uierz
 one saw kilka dygani, posew nie je gali. Palny sruwane od naruzale.
 Na Motce Boke gromione sruki ni u kosowale gromie, bo gromie
 u kosowale gromie gromie sruki sruki sruki - ale tylo u stony
 domem. W naruzale ni, bo tylo jest u gromie i tylo ni sruki
 bo tylo gromie sruki ni sruki. gromie chasa do naruzale.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

B.1303.

uj. Stumieście

pisane: w
Majcu

27.11.1976

Funkcje estetyczne.

U pokoji gromione sa podlogi - bo sruki nie podloga ni naruzale
 i naruzale ni naruzale. U kuchni chasa gromie sruki.
 W łodzi 60-tych sruki sruki. na łodzi naruzale i sruki. sruki sruki
 byty naruzale sruki. Na podlogach dygi ni ni gromie - byty one
 do sruki. Obecnie ni sruki ni podlogi - ni sa one u
 naruzale. Tera kuchnie sruki sruki, sruki - ni dygi podlogi ni
 ni gromie.
 U pokoji sruki gromione sa sruki sruki. W naruzale
 kamie ni tylo gromie jest sruki. Ni gromie naruzale
 sruki, bo tylo jest gromie ni naruzale sruki.
 U pokoji sruki sruki ni ni sruki sruki sruki, u sruki
 sruki sruki sruki, sruki ni naruzale - u sruki, na sruki
 sruki, sruki, sruki sruki sruki sruki - tylo one u sruki
 gromie sruki, bo sruki ni ni sruki i ni sruki. Na podlogach
 jest sruki sruki - do pokoji sruki sruki ni sruki
 ni sruki ni ni sruki. W "sruki" sruki ni sruki
 sruki sruki sruki - sruki. - gromie sruki ni do sruki i sruki
 sruki ni sruki.

u sruki
 na sruki
 u ni sruki
 sruki, sruki
 ni sruki do
 "sruki"

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

op. Skarżęcice

Info. Ewa
Machowska.
27.11.1976

Opisuje info. czynniki zmian sposobu zagospodarowania i meble.

Był we wsi stolarz - Warkł Jawn - przedzielił go między, dał mi drewno i mobilne meble. Obecnie on mi żyje. Miał info. gdzie chcieli być potrzebni meble i taksy, stary. Zamawiali u niego ludzie we wsi. Do II w. ludzie biedniejsi zamawiali meble u stolarza na wsi, bogatsi kupowali meble u Jędrze - daw meble były jedwabne i droższe. Po II w. kupowali na rybaku i Jędrze, rzadko Skarżęcicach, lub kazali zrobić na zamówienie. ✓

Jest sklep u [redacted] -
nie. Sklep zawalo-
ny jest segmenta-
mi, szafkami, a
tego ludzie nie chcą
kupować, bo im nie
to nie podobne.
Wola wieszki, stępy
i kredensy na wózek
potyły

Stare meble, meliorne u stolarzy są trwałsze, stoją latami. - nowe meliorant, na wózek potyły, kupowane u skleparzy są elegancją ale mniej trwałe, trzeba się umiarkować w nich obchodząc.

Są mniej wartościowe a kosztują dużo. Ludzie kupują je, bo im nie podobają "tenas na meble nie patrzy a mi nie ma to co dobre"

W potyły stolarzy stary meble na wózek potyły. Wypicie je info. u brzońskich - zaci satatit, boprację wtransjporcie meblowjw. -
wina, wotowofa do stotowego matyjnęzi, aley meble nie zalygt-
mily.

Przed wojną II. biedni: bogaci mienili w domach drewnianych - drewno było tanie i takie można było dostać. Bogatsi mieli 2-3 mieszkania, bródki jedno, lub dwa. Po II wojnie biedniejsi

bo u [redacted] nie można dostać ✓

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

op. Skarżęcice

Info. Józefa
Kubare.
27.11.1976.

Wydawali nowe domy (mogły zobaczyć porządek). Wzrostło im zdrowie aley dobudowywali mieszkania - lepiej nie opłacało postawić nowy dom. Obecnie każdy dąży do tego, aley postawić nowy dom. Do nowych domów kupują nowe meble, stare jecha lub sprzedają do komory lub letnioków.

Przed II wojną, sprzedawano je, że już otul w weni. - Godziano wtedy dwa lata, aley u mienlianiw nie było much. Stare domy takie, popularne były listy, nie których wieszano gałęzi.

Meble wieszali przeważnie pod ścianą. Po II wojnie, gdy budowali nowe domy, było więcej pomieszczeń stawiano im ściany na drewno, kredensy: szafy u nogu, włosnie. Wzrosty mienliani w jedynym mienlianiw. Tenas, u nowych, mianonych domach, gdzie jest dużo mienliani wozdany mienlianiw osobno. Jedno u pomieszczeniu jest "od pomady".

Wtedy do lat 50-tych dostawali u posady kufel. Stawiano go u konom lub u mienlianiw, gdzie nie było: nie godziano.

Szafy i kredensy przyniły na wózek przed II wojną. Rozstawo były kredensy w "kurczakach" - u górnym idzi cesa jęcki miaty wykładan gdzie stajano tyki, wderce.

woj. Skierniewice

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

AZE B 1304

spisała Ewa Markiewicz
9 VII 1976 r.

11076
ik

Infor. [redacted]. Ukończyła 2 klasy szkoły podstawowej. W [redacted] wyszła z mężem i zamieszkała w [redacted]. Razem z mężem i teściami mieszkali w "mieszkaniu". "Drugie mieszkanie" było nie używane. W [redacted] zmarł teść infor. W [redacted] zmarła teściowa.. W [redacted] ożenił się syn infor. i zamieszkał z żoną w tym domu. W [redacted] zmarł mąż infor.

Posiadają 6 ha ziemi zajętej przez ziemniaki, pszenicę, żyto, rzepak, mają 4 świnie, 4 krowy.

Przy wywiadzie była obecna sąsiadka infor. która dostarczyła sporo informacji.

woj. Skierniewice

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

B 1304

Funkcje gospodarsze

infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
9 VII 1976 r.

Ziemniaki, buraki, kiszoną kapustę przechowywali i przechowują w piwnicy. Część ziemniaków przechowują też w kopcach / bo wszystkie w piwnicy się nie zmieściły / .

Do lat 60-tych jedzenie dla ludzi gotowali w "mieszkaniu" latem i zimą. Ok. 1955 r. rozwalili w "mieszkaniu" piec kaflowy i kupili szamotówkę /bo taka była moda/ /patrz ankieta str.3/ Ok. 1960 r. postawili w sieni piec z cegieł i od tej pory w sieni gotują latem, w "mieszkaniu" zimą. Do 1958 r. jedzenie dla kur i świń gotowali w "mieszkaniu". W tym roku postawili parnik poza "czalupą".

Takie czynności jak: obieranie ziemniaków, warzyw, czynności które nie wymagają dużo miejsca i samo gotowanie odbywają się w sieni /latem/. Przyrządzenie ciasta na kluski, chleb, ciasto odbywają się w "mieszkaniu" na stole. W sieni przy piecu stoi wodniarka w której

trzymają pokrywki, łyżki, patelnię. Garnki stoją na piecu. W sieni znajduje się też mała ławka, krzeselka na których siedzi się obierając ziemniaki. Pod "kuchnią" w sieni znajduje się piec chlebowy. Od 2 lat pieką chleb sporadycznie - nie opłaca im się ze względu na niewielką rodzinę. Rozczyn na ciasto zarabiano w dzieży i zostawiano na całą noc w "mieszkaniu". W ostatnich latach robiono rozczyn w metalowym garnku. Na drugi dzień zarabiano ciasto, formułowano chleb i wsadzali do pieca chlebowego w sieni. W ostatnich latach pieczono chleb w brytfannach / stałe swoje miejsce miały w szematówce /. Aby chleb wystygł wnoszono go do sieni. Po wystygnięciu wnosili go do piwnicy. Kapustę kładli do beczek jesienią. Beczka z kapustą stała w "mieszkaniu" obok pieca / obecnie obok szematówki / przez 2 - 3 tygodnie, aby odkiśła; następnie usuwano ją do piwnicy. Aby kapusta skisła musi stać w

ciepłym miejscu. Od około 10 - 8 lat / od lat 60-tych / robią na wsi weki. Przygotowują je w "mieszkaniu" a następnie wnoszą je do piwnicy aby miały ciemno i chłodno. Część weków trzymają w "drugim mieszkaniu" na toaletce i szafie. Wg. infor. stoją one tam tymczasowo - później wyniosą je do piwnicy. Do lat 60-tych suszyli jabłka i gruszki w piecu chlebowym / po wyjęciu chleba z pieca /.
Zimą gotują w "mieszkaniu", latem nie bo jest za gorąco. Blisko pieca stoi kredens w którym przechowują talerze, garnki, chleb, ocet itp. / patrz ankieta /. Gdy infor. sprowadziła się do tego domu w "mieszkaniu" stał kredens. Górna część kredensu zwana była "Kunewnikiem" - trzymano tam gliniane miski, "salaterki" / Białe talerze kupowane w Jeżowie lub Rawie, na których się nie jadło. Ustawione były one pionowo. / Półki w "kunewniku" miski wycięcia w które wkładano łyżki.

[redacted]
woj. Skierniewice

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

B 1304

infor. [redacted]

Funkcje gospodarcze

spisaka Ewa Markiewicz
9 VII 1976

Kredens ten stał do lat 60-tych. Gdy kupiono nowy staeey porąbano. Wmarcu i lutym w "mieszkanu" trzymają młode kurczaki, kaczki, obok szematówki aby im było ciepło.

Kiedy infor. przyszła do tego domu posiłki spożywano na ławie, która stała pod ścianą. Wynoszono ją na środek "mieszkania". Jedzono z jednej miski. Przeszto jeść na ławie w latach 60-tych bo było nie wygodnie. Obecni posiłki latem i zimą spożywają przy stole w "mieszkanu". Na codzien nie spożywają posiłków razem - najpierw dzieci, potem synowa inf. Syn infor. je wtedy gdy przyjdzie z pola. W niedziele jedzą razem - stół wtedy odsuwany jest od ściany.

Na "górze" trzymają plewy z owsa, żyto, warsztat tkacki, kołowrotek, Obecnie nie robią serów i masła - mleko oddają do spółdzielni. Robienie masła

[redacted]
woj. Skierniewice

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

B 1304

infor. [redacted]
spisaka Ewa Markiewicz
9 VII 1976 r.

trwa za długo. Do lat 60-tych robiono masło i sery. Masło robiono w "mieszkanu" w kierzenkach. Ser robiono na dworze. Gotowano zsiadłe mleko ~~masło~~ następnie wyciskano w prasie na dworze. Prasy do wyciskania sera wisiały na dworze pod dachem.

Funkcje rekreacyjne

Gości podejmuje się w "drugim mieszkanu", bo tam jest zawsze wysprzątane. Tam spożywają też posiłki gdy przyjedzie rodzina. Sąsiadki przyjmowane są na podwórku, w "mieszkanu" lub w sieni - uzależnione to jest od tego jakie się ma w danej chwili zajęcie. W niedziele, latem rozmawia z sąsiadkami na podwórku lub przed domem, zimą w "mieszkanu". Ksiądz przyjmowany jest w "mieszkanu".

Zimą odbywały się we wsi "pierzaczki". Infor. przyjmowała sąsiadów w "mieszkanu". Częstoowano ich wtedy jedzeniem. Na darcie pierza zaprasza

się sąsiadów. Obecnie na "pierzaczki" schodzą się rzadko, bo trzeba ludziom jeść dać. W grudniu i styczniu zbierali się na przedzenie. Przędli co wieczór za każdym razem w innym domu. W latach 60-tych zaprzesta no prząść bo teraz można kupić tward w sklepie. Wczesie postu wnoszono z "góry" warsztat, stawiano w "mieszkanu" i tkano. Infor. tkala płótno, wełniski, zapaski do pasa i odziewu. W "drugim mieszkaniu" odbywały się obruciny wnuczki i wnuczka infor. Gości było niewiele - nie wynosili mebli. Cała rodzina śpi w "mieszkanu" - patrz ankieta str. 15. "Drugie mieszkanie" pełni funkcje reprezentacyjne.

Funkcje sakralne

Większość obrazów pozostało po teściowej. - oprócz Matki Boskiej Częstochowskiej i Matki Boskiej z Otwartym Sercem wiszących w "mieszkanu" / te infor. przywiozła z Częstochowy / i Matki Boskiej Częstoch

chowskiej -synowa infor. kupiła w Rawie., Jezusa na Łódcei Matki Boskiej / infor. kupiła w Jeżowie / znajdujących się w "drugim mieszkaniu" Obrazy wieszają się na ścianie na wprost drzwi, aby je było widać. Gdy mają dużo obrazów to wieszają je po bokach. Obrazy przylegają do ściany jedynie obrazy bardzo duże od ściany odstają. Nowe obrazy powiesili w "drugim mieszkaniu" aby się nie zniszczyły. Po II wojnie robiono kokardy z papieru, które na święta Bożego Narodzenia i Wielkanocy przywieszano między obrazami.

Gdy przyjdzie ksiądz ołtarzyk wystawia się do "mieszkania". Błat stołu przykrywa białą serwetą, kładą wodę święconą, krzyż, aniołki, Matkę Boską i Pana Jezusa, które na codzień stoją w "drugim mieszkaniu" aby się nie zakurzyły i nie potłukły, zapalają świece na znak wiary.

W Oktawę święci się wianki w kościele. Wieszają je ~~na~~ w oknie "mieszka-

nie". Palmy święcone zatykają za lustrem. Zdejmuje się je po roku i pali. Wienki mają chronić od burzy - tak ludzie na wsi mówią. Na Matkę Boską Gromniczną/2II/ wypalano znak krzyża na suficie w "mieszkaniu" - w jakim celu infor. nie wie. Nie praktykuje się tego od lat 60-tych. Gromnice chowano aby się nie zniszczyła. Na Trzech Króli /6I/ święconą kredą robią na wszystkich drzwiach znak krzyża - ma to chronić dom przed złem. Gdy jest we wsi pożar wnoszą obraz św. Agaty - wtedy ogień idzie w drugą stronę. Gdy postawi się nowy dom przychodzi ksiądz i święci wszystkie pomieszczenia; gdy ksiądz chodzi po kołędzie święci tylko to mieszkanie, w którym się go przyjmuje. Modli się infor. w "mieszkaniu" do wszystkich obrazów. W sieni wisi obraz św. Jadwigi mocno zniszczony; był to obraz teściowej infor. Wisi on tam bo w sieni też coś musi być.

Łóżka stojące w "mieszkaniu" są zasłane wysoko - bo jest dużo słomy i pierzyny są wysokie. Łóżka przykryte są cienkimi kapami kupionymi w Rawie. W okresie międzywojennym i po II wojnie przykrywano łóżka lnianymi prześcieradłami swojej roboty - wyszły one z mody. Prześcieradła infor. kolorowo wyszywała. Na łóżka przykryte prześcieradłami kładziono poduszki: 3 rogówki i 3 jaśki. Na poduszkach tych nie spano - były one od parady. Poduszki były wyszywane przez infor. muśliną. Infor. nie kładzie poduszek od lat 50-tych - przestało jej się podobać ale niektórzy ludzie we wsi kładą poduszki do dziś. Na ścianach przy łóżkach /patrz ankieta/ wiszą "dywany" z flaneli. Zostały kupione w latach 50-tych od człowieka, który chodził po wsi i je sprzedawał. W "drugim mieszkaniu" nad kozetką wisi pasiak, który synowa infor. dostała od sąsiadki w 1974 r.

[redacted]
woj. Skierniewice

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

B 1304 -11-

Funkcje estetyczne

infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
9 VII 1976

Wg. infor. teraz na wsi wieszają przykółkach pasiaki bo są ładne. Jak ktoś ma dużo wełnisków toczęść ich popruje, odda do Rzeczycy - tam zrobią dając inną modę przykrycia na tapczan, wersalkę lub "dywan" na ścianę. "Dywany" chronią przed zimnem i nie niszczy się ściany. W "drugim mieszkaniu" na podłodze leżą chodniki, które infor. sama tkala - jest w nich lniana nitka. W "mieszkaniu" kładzie się chodniki na święta jak się umyje podłogę. W "drugim mieszkaniu" położyła chodniki bo tam się rzadko przebywa.

W "drugim mieszkaniu" znajduje się zdjęcie ślubne syna i synowej - wisi ono tam by się nie zniszczyło. W oknach w obu pomieszczeniach mieszkalny i b stoją kwisty. Zaskłonięte okna są firankami. W "drugim mieszkaniu" pod oknami stoją kwietniki.

W okresie międzywojennym do II wojny przyozdabiano "mieszkanie" wyci-

[redacted]
woj. Skierniewice

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

B 1304 -12-

infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
9 VII 1976 r.

nankami, które robiono na Wielkanoc.

Ściany są bielone - położony jest wałek. Bielią 2 razy do roku, bo drzewo jest suche.

Funkcje higieniczne

Ubrania przechowują w szafie. Wełniski infor. znajdują się w kufrze, nie można ich powiesić w szafie bo się wyciągną. Zanim weszły na wieszaki w kufrze trzymano też odzież męską odświętną; wtedy ubranie odświętne wieszali na kołkach wbitych w ścianę. - "mieszkanie" i "drugiego mieszkania". W szafie przechowują też pościel. Pranie - zimą w "mieszkaniu", latem na dworze/wynoszą pralkę przed dom/. Płucze się też na dworze. Suszy się bieliznę latem na łące przed domem, zimą na "górze". Pralkę kupili w latach 60-tych. Do tej pory prali w balii metalowej na pralce metalowej. Balię trzymano na strychu. Po wysusze-

[redacted]
woj. Skierniewiceinfor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
9 VII 1976

Przed II wojną moczono bieliznę w balii. Na drugi dzień wynoszono bieliznę na dwór kładziono na stołek i trzepano kijankami. Prać na tarkach zaczęto po II wojnie. Wbali tej myto małe dzieci. Przesuwano wtedy balię do pieca aby dzieci się nie przeziębiły. Dzieci kąpie się w balii do dziś. Gdy dziecko urośnie balia wynoszona jest na strych. Myją się w "mieszkanu" zimą. Latem często na podwórzu, lub w sieni aby nie zachłapać podłogi. Myją się w tej samej misce z co zmywają. Upraną bieliznę maglują latem na stołku na dworzu, zimą na stołku w "mieszkanu". Prasują koszule, sukienki w "mieszkanu".

System zaopstrywania w meble, czynniki zmian, opinie infor.

Meble kupują w Jeżowie, Rawie, Głuchowie - u stolarza lub w sklepie. Meble u stolarza są tańsze; na wysoki połysk infor. bardzo się podobają, ale są drogie. Niektórzy ludzie na wsi potrafią zrobić

[redacted]
woj. Skierniewiceinfor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
9 VII 1976

stołek, ławkę, stół. Syn infor. zrobił mełą ławeczkę w 1974 r., na której siedzą, stawiają wiadra z wodą. Stolarza we wsi nie było. całe komplety mebli kupują ci, którzy mają duże domy/wtedy mają gdzie je postawić/ i dużo pieniędzy. Po kupnie nowego mebla stary usuwa się do komórki lub rąbie. Nowe meble wstawiane są do pokoju "paradnego" aby się nie zniszczyły.

Dziewczyna wychodząca za mąż dostaje w posagu szafę, stół, pościel, krowę, świnie - zależnie od zamożności. W okresie międzywojennym i w kilka lat po II wojnie dziewczyna wychodząca za mąż dostawała w posagu kufer, aby miała gdzie trzymać wełniski i koszule. Meble posagowe wstawia się do "paradnego mieszkania" aby się nie zniszczyły. Przed II wojną i kilka lat po wojnie meble stawiano przy ścianach. Stawianie stołów po środku "mieszkania" i kredensów w rogu stało się

[redacted]
woj. Skierniewiceinfor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
9 VII 1976 r.

modne w latach 50-tych. - tak jest ładniej i można zająć więcej miejsca.

Po I wojnie ludzie mieli piece piekarskie na dworzu - jak ktoś miał na dworzu nie miał w mieszkaniu. W 20-tych latach zaczęto burzyć piece na podwórkach i wnosić do "mieszkania". Piece były z cegły bielone na biało lub niebiesko. Nad "kuchnią" do gotowania była kapa mająca w swej górnej części połączenie z kominem. W kapie znajdował się "syber" blaszany, który odprowadzał dym do komina. Otwór pieca piekarskiego znajdował się nad płytą żelazną kuchni. Na dole kuchni był otwór na popiół, a obok drugi na suszenie drzewa. Z boku znajdowała się "lepka" na której stawiano garnki. "Lepka" była zrobiona z cegły. Zdarzało się, że piec piekarski był w sieni a wejście do pieca było w "mieszkanu" obok kuchni. Przed II wojną zaczęto burzyć kapy - wy-

[redacted]
woj. Skierniewiceinfor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
9 VII 1976 r.

walali bo były niemodne. Jak jeden wywalił to drugi zobaczył i też wywalił. Przed II wojną bogaci stawiali piece kaflowe. Piece te rozpowszechniły się po II wojnie. Piece piekarskie budowali pod kuchniami kaflowymi. Gdy ktoś stawiał z cegły kuchnię to stawiał i piec piekarski pod kuchnią. W latach 50-tych przyszła moda na szamotówki kaflowe. Infor. posta wzięła szamotówkę kaflową w "mieszkanu" w 1960 r. /zdun z Jeżowa stawiał / "Wtedy mało we wsi ludzimiśło. U Ja nosowej zobaczyły kuchnię i pojechały i kazały zrobić. Jest cieplejsze i wygodniejsze - na co komu to kuchnisko z cegły."

Przed I wojną sami ludzie robili sobie ławki. Na nich siedzono i jedzono. Po I wojnie zaczęto kupować krzesła u stolarzy lub na targach. Krzesła te były robione z "klepków". Innych nie było. Przed samą II wojną weszły normalne krzesła. Nie były one zdobione.

[redacted]
woj. Skierniewiceinfor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
9 VII 1976

Ławki z oparciem były po I wojnie. U nich takiej ławki nie było, ale u sąsiadów - u Supłów. Ławek z wysuwanymi przodami do spania infor nie pamięta.

Jedną ławkę większą w kształcie prostokąta stawiano na środku "mieszkania", z boku mniejsze ławki na których siedziano. Na większej ławce stawiano miskę z jedzeniem. Na ławkach jedzono do II wojny - przestano jeść po II wojnie. Wygodniej było jeść na stole - jeden od drugich zobaczył i przestał jeść na ławkach. Zdarza się, że do dziś jeszą przy ławkach; jak dużo dzieci to do takiego stołu nie będą się پہاły. Jak tak to zjedzą nisko." Stoły po I wojnie były u wszystkich. Nie były malowane, nogi miały zdobione. Stoły miały 4 nogi - nie widziała aby mieli stoły, które miały nogi na krzyż. Takie nogi miały ławki i krzesła. Stół był przykryty prześcieradłem, na nim stał ołtarzyk. Przy stole nie jedzom

[redacted]
woj. Skierniewiceinfor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
9 VII 1976 r.

Jedzono przy nim gdy ważni goście przychodzili. Gdy ktoś był bogatszy miał dwa stoły - jeden w jednym "mieszkanu" drugi w drugim. Przed I wojną każdy sam robił łożka - zbijał deski, robił wyższe tki. Nie pamięta infor. aby spali na podłodze albo zapiecku. Przed I wojną i po I wojnie ścielono wysoko łożka. Pierzynę układano na "krokwę". Nie przykrywano prześcieradłami. Rogówki i jaśki weszły w modę tuż przed II wojną - od Łowicza ta moda przyszła. Przed II kupowano łożka u stolarzy - były one ozdobione gałkami, wałkami, fiłunkami. Po I wojnie pletli "opałki" z korzeni i wiązały postronkami u sufitu. W środku wyścielano słomą - tam spały małe dzieci. "Były one niepewne bo dziecko mogło grzotnąć na podłogę." Przed II wojną /lata 20-te/ weszły w użycie kołyski. Robił je stolarz. Były one bardzo wygodne bo można je było w dzień przestawić. Wno

[redacted]
woj. Skierniewiceinfor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
9 VII 1976 r.

cy kołyski stały zawsze przy ~~buku~~ łóżku matki. Zdarzało się, że kołyskę pożyczono sąsiadom którym urodziło się dziecko. Obecnie weszły w modę wózki "ale nie są one wygodne bo od cersty zimno."

Łóżka stawiano pod ścianami osobno. Po II wojnie zaczęto w pokojach stawiać razem "w kupach". Tapczany, kozetki zaczęto kupować po II wojnie. "Nie ma jak w łóżku spać - ciepłej, wygodniej. Młodzi kupują teraz tapczany, wersalki. Łóżko w pokoju teraz nie modne - nie mają dużo łóżek, bo trzeba mieć dużo pierzyn."

Przed I wojną były "skrzynki" do ubrań. Były one w kolorze czerwonym. Po I wojnie weszły w użycie kufry zawsze malowane na zielono. Zdarzało się, jak kufry się upowszechniły, że w "skrzynce" trzymano wtedy zboże. Stawiano kufry w komorach lub w "drugim mieszkaniu". Gdy mieli kufer i "skrzynkę" to "skrzynka" stała w komorze. Zdarzało

[redacted]
woj. Skierniewiceinfor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
9 VII 1976 r.

się, że w "skrzynce" trzymano białe szmaty a w kufrach wełniaki. Komód nie było. Infor. nie bardzo wiedziała co to jest komoda.

Po I wojnie w komorze były drągi na których wieszano ubrania. Wieszano też na gwoździach wbitych w ścianę. Skrzynie i kufry robili stolarze jedna kowej wielkości, stały one na nóżkach. Szafy przyszły na wieś przed II wojną światową - najpierw kupowali je bogaci, u stolarzy. Były szafy zdobione gałkami, warkami - one były droższe. Gdy kupowano szafę likwidowano drągi.

Po I wojnie powszechne były listwy - czy były one przed I wojną infor. nie pamięta. Robili je stolarze, były zdobione. Na listwach wieszano kubki, garnki. Po II wojnie listw nie było.

Kredensy zaczęto kupować po I wojnie. Kupowali je początkowo bogaci. Kredensy były dwuczęściowe - górna część zwana "kunewnikiem" posiadała szybki •

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

B 1304

-21-

[redacted]
woj. Skierniewiceinfor. [redacted]
spisła Ewa Markiewicz
9 VII 1976

Ustawiono tam talerze malowane, w otwory półki wtykano łyżki i widelce. Pierwsze kredensy nie miały "szybek". Górna ich część była płytsza od górnej. Nie dawano kredensów przed II wojną w posagu. Jedzono na blaszanych talerzach - na tych które stały w "kunewniku" nie jedzono.

Przed II wojną ludzie mieli 2 "mieszkania", komorę i sieni. Biedni mieli 1 mieszkanie. Domy były drewniane, bogaci stawiali murowane. Bogaci mieli 1 włókę ziemi lub 0,5 włóki/ włóka = 40 morgów /.

Biedni mieli 5 - 8 morgów. Biedni pracowali u bogatych. Poza rolnictwem w fabryce przed II wojną nikt nie pracował.

Po I wojnie podłogi w mieszkaniach były gliniane. W latach 20-tych zaczęto kłaść po długi drewniane. "Nie myto ich bo ojciec nie dał myć bo deski gniały" Ściany bielono - malować zaczęto po II wojnie.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

B 1304

-22-

[redacted]
woj. Skierniewiceinfor. [redacted]
spisła Ewa Markiewicz
9 VII 1976 r.

Po II wojnie nie wieszano na ścianach "dywanów".

Letniówki zaczęto stawiać po II wojnie. "Wygodniejsze na lato, bo w domu się nie siedzi, nie ma much, jest dobrze spać bo nie gorąco"

"Kuchnie" w sieni zaczęto stawiać i użytkować je w okresie lata przed II wojną.

Piwnice zaczęto ^{po} przed II wojną stawiać. Przed II wojną ziemniaki i warzywa trzymano w dołach.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-1-

B 1305

woj. śleswiński

8 III 1976

opisane: Ewa Malinowska

Inf. wzięte nie w [redacted] ani z matki, tylko z matką rozmawiali w [redacted] w [redacted]. Wzajemnym porozumieniem w podjęciu pomiarów - w domu". Po śmierci tesciów sami mieszkali w "Chalupie". Przesiedli z hr. gospodarstwa, [redacted] wraz z matką inf. Wtedy sprzedano ziemię, konie i krowy. Tępo roku wiadomo o tym tylko inf. krowy. Część mleka inf. oddaje do sąsiadów, część zostaje dla siebie. Ziemiaki, makę kury od sąsiadów. Makę kury.

04

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-2-

B 1305

woj. śleswiński

opisane: Ewa Malinowska
8 III 1976

I. Funkcje gospodarsze.

Do przechowywania surowców: produkcja sponasowanych był przeznaczony strych ("górnica"), piwnice, smajdułca nie przed domem i kredens. Również w "domu" wykorzystywano w dzień całą resztę wolne miejsce. Ziemiaki trzymano w sieni lub jako pręca. Łącznie nie widać, domem pod przegrodą sieniaka belca ("traw") również służące do składowania sponasów. Na pręcu smajdułca miejsce cebule, grzyby, bawoz. "górnica" wykorzystywano do przechowywania siar, mleka, warstwu tkackiego, kotarnotki, trzymano tam białe, drewno. Ono w sponasach wytariali do sieni aby wytrzeć, potem mieli na "górnica". W "domu" sietkowali kopuśta, kładli do berki i starali jako pręca. Kiedy kopuśta skisła, odstawiano ją do komory. Do komory odstawiali niektóre warzywa, starano tam mleko w garnekach, jajka. Kredens stał na wprost pręca przy ścianie obok drzwi. W dolnej części trzymano garbki, miski, słomkę, utwory. W górnej części trzymano talerze, kubki, łyżki, sztalce, mleko, ciasto na chleb kładli do miedzi; miedze pod przegrodę do łosie

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

rej. skromie

I. Funkcje gospodarcze.

zbiór: Ewa
Machnicza
8 IV 1976

Bo w moim domu ciasto składali do pieca. Bo w piecu, aby ciasto było miękkie, składali je do niego na ławce, ławki, które składali w garbkach przygotowywano kompoty z miodem na płycie kuchennej albo w ławce, które przygotowywano do pieca. Wszystkie ciasta z miodem z przygotowywaniem porcji dla ludzi i zwierząt wykonywane były na miejscu wyciekłym mlekiem. W najbliższym sąsiedztwie pieca. Porcje przygotowywano na ławce, która w tym celu była przygotowana na smolek izby. Jedano z jednej miski. Przy stole jedano tylko wówczas gdy goście byli goście z miasta lub wędrowni. Obok pieca trzymano młode krowy i krowy. Żyła zdejmowana z góry krowy, stawali jej kato okna.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

rej. skromie

I. Funkcje gospodarcze.

zbiór: Ewa
Machnicza
8 IV 1976

Obecnie ciasto przechodzi informację w kredensie, na podłodze obok stołu, w komorze. Nie ma pionicy, nie strzyż się nie ma trzymać, bo nie może sam wchodzić. Informacja mieszka w domu zimą, nie ma potrzeby dawać jej. Ciasto nie piecze, ~~nie~~ ^{nie} ~~nie~~ ^{nie} go w okolicy. Nie ponada ciemi. Ma 2 krowy - czarne mleko odstane do gładzuch, czarne zostaje dla siebie. Przechodzi mleko, jogurt, ciasto w kredensie. Ziemniaki w szpinaku trzymają. Nie krowy krowy, nie ma krowy. Porcje je niedrac na krowie kato pieca lub przy stole. Gdy do inform. przyjeżdża rodzina jedzą przy stole. Do dnia inform. w mieszk. krowy trzymają obok pieca młode krowy: krowy, krowy dla krowy gościć na piecu, krowy je, pod szpinak aby "domu" nie zabudzić. Na "trawie" obecnie trzymają bawół, krowy do nabozewstae, mi, krowy.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

woj. skłomiewickie

opisane przez: Ewa Miodus
data: 1976
8.11.1976

II Funkcje rekreacyjne (granie, walenie, rob. przy maszynach, itp., zycie + du i nockowanie)

Spali wozacy w "domu". Tesczenie na stole przy scianie C, infov. wroci w mezen przy scianie A. (patrz ankieta str. 4). Mate drzewo gzielo w kotyca; gziy unosiato nie nastepnie do gzielo w kotyca, a pierwsze drzewo w infov i gzi mezen. Możliwość przeswanie kotyca w "domu" z jedwego meize na drugie posiadato wygnac sędzo - nie drzewo nie przerywac i nie zmieniac meize przesadzonej w domu nockaty.

Sędzow przyjmowali lodem na podwórku przed domem. w rone gziy infov. przysiadajace gziaki sędzow schodzili do izby, nockali na łozie, łozku lub przy stole. Sędzow nockali przy stole.

w "domu" odlegato nie sędzo infov. Gosynochi łozka; od sędzow przysyzi stoty które przostawiali w izbie. In jedzono: pito, tanio - no w sędzow. In odlegaty nie dei dincany. Gosie go przysyzi puzli do domu. w dymu gromozemiu odlegato nie dei vesle łozki infov.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

woj. skłomiewickie

opisane przez: Ewa Miodus
data: 1976
8.11.1976

II Funkcje rekreacyjne.

Obecnie infov. gzi w "domu". Sędzow radzio przysiadac do infov. stajac siej nockowac w nini na podwórku lub przy drzewie przed domem. Gdy przysiadac nockowac do gzi w izbie nockow w infov. "Jakiś nie mieszka nie z łozkami": gdy przysiadac więcej osob do do - do staly. Wigiak, i sędzo wchodzący infov. gzedze same, je gziaki

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

oj. Skwernieście

gł. inż. Ewa Malinowska
- wice
8.10.1976

III. Funkcje sakralne.

Obecnie wiara nie obnosi się precyzyjnie do drzwi i na ścianach bocznych. Przed II w. mieszkańcy obnosili nie ścianę, nie precyzyjnie drzwi. Część obnosząca ma info. po kępcach, wesoła sama kępcę w kształcie i nie potokomiarie (obnosz. Krolbegol).; matki, Bóg, gdy kępcę po kolekcji chodzi na stole kładzie kępcę, nowości, kępcę do inoade święcony. Tak było przed II w. i obecnie. Odkazyje po wyjściu kępcę kładzie do podłogi, aby nie było ^{szkwało} i zamolito.

W okna, przynajmniej nie z kępcę poświęcone wianki, które wiązali nie i wiązali na drzwiach przed domem. Białym ^{stawiło nie} w oknie. Gdy wianki ~~przebie~~ wzięty podłogi nie je. na dachu. Miał nie info. przed obnosz. "serce Jezusa", pod którym przes cęły drzwi. noc pali nie wesoła szkatelka, aby nie było smutno.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

oj. Skwernieście

infor.
gł. inż. Ewa Malinowska
8.10.1976

IV. Funkcje estetyczne.

Ściany wewnętrzne są białe. Ostatni malow. info. kępcę ściany ok. 9 lat temu (ok. 1963 r.). Długo, kiedy info. nie białe nogi: wice ściany były białe w roku przed wieszono ca. Przed II wojną na wieszono ozdobiła info. wieszono. Wieszono nie je na ścianach. Pająków nie wieszono. Robili pająki na wici ze stanny, pręsy, puch. Info. nie kępcę na kępcę roślin na łóżku. Nie przynajmniej dei łóżek poduszki.

Zdjęcia: fotografie pająki nie na wici przed II wojną. Swoje zdjęcia dłużej oddała info. dzieciom.

W oknach stóg, domieszki i kępcę. Okna roślinne są roślinne ^{skrzyni} mi nie omów, które info. kępcę ok. 20 lat temu.

Podłoga w "domu" przynajmniej chodnikami białymi, które info. same kępcę na kępcę. Chodniki kępcę nie między i serce. Obecnie info. nie kępcę chodników. Już nymie podłoga, do przynajmniej je gępcę.

104 wj. Stęmięcice	104 STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO -9-	B 1305 inf. pismo: Ewa Markie- wicz 8 IV 1996
<p>v. Funkcje higieniczne.</p> <p>Strój śródeczny poniedziałko tylko jeden. Trzymano go w kufkach (przed w). W kufkach trzymano tylko ubranie kobiece, ubranie męskie trzymano w szafie w komnie. Ubranie codziennie wieszano na kłobocach przybitych do belek sufitu w "domu". Po w. ubranie do dziś ubranie ^{codziennie} ~~codziennie~~ ^{przebiegłe} wieszano infor. na gwóźdźkach przybitych do belek sufitu, lub kładło na kłobocach, śródeczne w kufku, który stoi w komnie. Przed w. brudną posciel i bieliznę gładzili na grzaniu, następnie wybijali kijami na dworze, następnie płukali: wieszali na "górze" to siano, a nie dawać kłoboc. Następnie mógłali w "domu". Obecnie infor. pranie bielizny w miednicy w "domu". Posciel brudną branie codziennie do gładzi do dziś. W jednej misce infor. pranie, zmywanie: myje się. Czynności tych dokonuje w "domu".</p> <p>Przed w. głą dzwoni infor. były małe kapturki je infor. w bali drewnianej.</p>		

104 wj. Stęmięcice	104 STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO	B 1305 inf. pismo: Ewa Markie- wicz 8 IV 1996
<p>Czynności zmian, górnego infor, system zagospodarowania w mieście.</p> <p>Przed w. węgry drewniane wykładano za małą dostawcą od nadzioru kufki, strój, posciel. Starali go w komnie lub w szafie. Obecnie daje drewniane szafy, łóżka, kredens.</p> <p>Przed w. często w samonajd gospodarzy zamierziano komony na isły. Znajdły komony nie poniedziałko dzień, w czasie tej zmiany mobilizacja. ~~Przed w. szafy~~ ~~dobudowywali~~ ~~też~~ ~~dotychczas~~ ~~poniedziałko~~ ~~Prze~~ ~~nie~~ ~~do~~ ~~też~~ ~~brudnej~~ ~~ni~~ ~~można~~ ~~zaczęła~~ ~~porzą-~~ ~~tek~~.</p> <p>Sami ludzie nie mobilizacji dla nowej mebli. Robili je stolarze w Ranie, Jęzanie. W wyokręciach szafy, kredensy, łóżka mobilizacji Kowalski. Dziś nie trudni się stolarstwem - robi pomnik na groby.</p> <p>Obecnie ludzie kupują meble w sklepie w Słuchawie, Ranie Stęmięcicach. Kupują głównie meble ^{kupione w sklepie ale} ~~politymasane~~ ~~wstawię~~ ~~je~~ ~~do~~ ~~pokoi~~. W kuchni stały meble stare, lub ~~przebiegłe~~ ~~fortani~~ ~~degnęci~~.</p> <p>Po w. zaczęto nie mi starać "kuchnię" kofary (prze). Mały infor. nie chcą ~~nie~~ ~~justować~~ ~~kuchni~~ ~~prze~~, bo mieli ze łechtanie " "</p>		

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

Woj. Sk. m. wiejskie

info. [redacted]
Kissa Mordwicz 6 VII 1976

Info. nr. nie [redacted] mieszkała z klasy
nieoty. W [redacted] wyjeżdżała z mężem. Po śmierci jej męża wyjechała
postawienie zamieszkania w [redacted] zamieszkała w [redacted].
Mieszkała razem z kuzynkami w kuchni. Drugie pomieszczenie
zwane „szisama” było nie zamieszkałe - znajdowały się tam
salki z meblami, wiadro, koryta, ~~które~~ ^{inne meble meblowane} do niej przemieszczano
do szisama jako obory. Do „szisami”, które zaczęły być noszone
wano i oba, wstawiały swoje porządne meble. Wiskre mieszkała
info. do lat 50. Przeniosła się później zpanowem do kuchni.
W [redacted] miała brata, w [redacted] braci. Obecnie info. prowadzi
wraz z mężem 5 ha gospodarstwo. W pracy na polu pomaga
im sześcioro dzieci. Przychodzi ona ^{razem} z matką i sześcioro
dziećmi do info. Ładne info. matka była obecnie przy
przepracowaniu wyjazdu; nasłuchiwała informacji

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

Woj. Sk. m. wiejskie

info. [redacted]
Kissa Mordwicz 6 VII 1976

Funkcje gospodarsze

Do przechowywania smalcu i produktów żywnościowych przetranszono
na bity: kredens w kuchni, stół („gona”) pionica smagająca
nie posiada domu. W kredensie trzymano rozdrobiony chleb, paki, smalcu
mleko, smalec, masło, kury, muski, talerze. Na „gona” trzymano
resztki kawy, kawy, wiadro. W pionicy trzymano uciętą, dwa
mleki, czynności związane z przygotowywaniem porządku dla
ludzi i zwierząt odbywały się w partii kuchni sąpody przez grę,
kredens, Tawki. W piacu przekli chleb - raz na miesiąc lub 3 tygodnie
Przynosił drewno z pionicy, stawali na stoku. Robiono w niej „rozrywki”
z maki, wody; drożdży. Rano koszenie w mecie formowano.
Następnie kładli je do koszyków, które nstawiali na obokach. „Bumetler”
który smagają nie blisko prace wymagano popiół i na kopce one -
długo chleb do obrotu pracowego. Po wyjeździe z prace kładli z panowem
do drzewy, przyniesli przeszedliem i zgnieśli do pionicy.
Po rozwałce prace przestano pracę chleb - od tego czasu kupuje
w sklepie w Wpokręnicach. Razem go wzięli w kuchni kieszono kieszono
Po wadzeniu do bestry starano je jako prace. Stale one daw
dok długo aż nie stawała skista. Następnie wyznaki je do
ogni drugiego pionicy. Obecnie kieszono ^{Kissa} do p w paniew obok
obrotu i wyznaki je do zaliczenia do pionicy. Razem ^{Przebieg} me
nabliżi rędnych przetranszono z obrotu. Obecnie naba je w kuchni -

rozw. obrotu
justowali w 1974

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-3-

B.1306

infor.

pisze:
Ewa Malinowska
6 II 1976

oj. Skwernerice

o II w. suchy i
jabka i gmozi
w otoczonej
człowieka.

Kompaty, kisa ogórków i kieda w wieki, w kuchni i przeniesione do izby do kredensu lub pionicy.
 o II w. zrobili meble w „Kwercynkach”. „Kwercynki” trzymano w pionicy. Meble robione inf. niedrac nie tylko przy piecu. Obecnie meble optata nie robić meble. Kupuje je i sklepie.
 W 1966 r. postawili w sieni piec z cegły. Przygotowały na nim porziki latami dla całej rodziny przy piecu stoi ławka, w której stoi wódnik z wodą. Stoi też mała regałka w której trzymają małe, duże, walec, miski. Między regałką a ławką stoi stolica. Na płycie kuchennej stoją garnki, dostarczone nie dużej garnki z wystawianymi przedmiotami. Zimne gotują w kuchni na kominku, którą kupili w 1966 r. w Opocznie.
 Zimny zimny jest mroźny przedmiot, wzmocniony z pionicy do sieni do lub nawet do kuchni aby nie zmarzły.
 Na „gorze” drzo trzymają różnorodne narzędzia tkackie, sznurek do wieszania kieliszki.
 Wzrosty Woreklich napraw dokonuje nie na podwórku - nigdy w domu.
 Porziki gotowali i gotowali skamnie w kuchni przy stole. Do porziku zanada cała rodzina, inf. oświeca albo na bieżąco ławki i je w porzeczku, aby udzielić gmatnac, porzeczka, albo na samym końcu. (patrz ankieta str 6)

-4-

B.1306

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

infor.

pisze:
Ewa Malinowska
6 II 1976

oj. Skwernerice

Funkcje rekreacyjne (wielki czas, życie domowe, rodzina)
 Infor. wron i smereczki onow cokolwiek w dziedzinie, która przychodzi do infor. latami aby pomagać matce w jej w życiu i kuchni. (patrz ankieta str 6).
 W wieku niemowlęcym spęty w kąpieli - były bardzo wygodne, bo można było kąpać dziecko nie przemieszczając się. Dużo cokolwiek infor. (najbardziej) spęty w kąpieli wódnik wódnik.
 W ciągu dnia, gdy ktoś z domowników chce odpocząć kieda nie na kółeczku wódnik.
 Z saniedem niemowla nie na podwórku lub w sieni latami, saniedem to jest z saniedem i w sieni z saniedem nie piec, przy którym gotują nie porziki. Gdy saniedem przyjdzie, w czasie, kiedy nie stoi nie przy piecu do idzie do kuchni. W kuchni przyjmują nie kawałek, wódnik i gości. Komunikacja do miasta i ma charakter reprezentacyjny.
 W 1966 r. w kuchni odbywał nie ślub cokolwiek infor. także reprezentacja do kamery i pionicy. Część gości niedział w sieni, część w kuchni. Stoly natomiast były pod oknami. Tańczono na dwonie, przed domem.
 Do letniej lat przedświątecznych odbywały nie w sieni „prezenci”. Reprezentacja nie ma cała wieś. Gospodarstwo skanierany były porzeczka - mać reprezentacyjnych przedmiotów i narzędzi. Na „prezenci” reprezentacja nie mać infor. Odbywały nie one w kuchni. Zimny spodykły nie

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

oj. Skweméwic

infor.
opisto: Ewa Malina -
sicz
6.11.1976

nie kłóczyły, aby wspólnie pracować. Spotkania się miały miejsce w kuchni. W kuchni odbywały się też drugie umieszczone infor. Goście zostali zaproszeni na obiad. Do stołu stojącego przy ścianie. A dostawali stół w izbie. Przed wieczorem goście wyjeżdżali.

Gdy ktoś w domownikach zachwycił latem leżał i iskrę, zimą w kuchni - bo tu nie było wgrzew. Gdy ktoś umrze, trumna w sieni wstawia się w pomieszczeniu gdzie nie było wgrzew. Trumna wstawia się na krawężniku, wyprost, niejednolite meble - aby było więcej miejsca dla ludzi, którzy przychodzą nie modlić. Trumna stała dłużej lub dłużej. Za trumną wstawia się odzież na stole, zgodnie z granicą. Gdy w pomieszczeniu jest lustro zastawia się go białym poręczaniem. Okien nie zastawiają. Wieczorem przychodzą ludzie pomodlić się.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

oj. Skweméwic

infor.
opisto: Ewa Malina -
sicz
6.11.1976

Funkcje estetyczne.

Ściany ^z białe, w kuchni i izbie polerowany jest wosk. Ściany przykryte są "kugami" kuglami w Ranie, zastawia się zgodnie. Bo to na wygłose zastawia także kładzie no podłogi: tzw jasce i nogowki. (Nogowki były wtkne ze jaski). Podłogone były białymi poręczkami w kolonady i koforty lub w kamionkami. Owalny poręczki wykonujemy ręcznie. Infor. Kładzie na łóżku z nogowki i z jaski. Podłogone były nie wygłose do granicy. Spasno na podłogach nieobrobionych. W l. 50. walciono podłogi jasnymi kamionkami. Zapręstano walcie także podłogami w latach 60.

Na podłogę gładką kładli drobniki - kupałi je na tarogu w jeroń lub w Ranie. Obecnie w kuchni jest polerowane linoleum - gładką podłogę były dawno jasne stół samobiorne.

~~Stół~~ Stół stojący w izbie ^{znajdują się na komodzie} ~~nie mający jest białe serwetki~~ mały tej kawałek serwetki.

Do dekoracji należały talerze kolorowe wstawiane zgodnie na górną półkę kredensu, który stał w kuchni. Półka do prowadzenia wyłobienia gdzie wadzano tyki. Obecnie nie mają tego kredensu. Został wypracowany, kiedy kupili kredens w górnym.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO -9-

B 1306

info.

opis: Ewa Malinowska
6 XII 1976

Funkcje higieniczne.

Do połowy do końca lat 40 prosi brzożną kolanami. Moczyli brzożną w dwóch cebrach, które stały w piwnicy. Na drugi dzień na palenisku paleniską gnojąca woda i białe kolanami. Rozcierali brzożną latem na palenisku zimną na gorze! Obecnie info. piwnicy w piwnicy. Latem wykładano prosi na palenisku.

Mycie nie w nieniu - latem, zimną w kuchni. Mycie nie w tej samej misce co mycie. Dzwiedzo wóki info. Kąpanie jest w kuchni w metalowej baid. Dzwiedzo info. Kąpanie w drewnianej baid, która stała w piwnicy. Mycie je w kuchni.

Przebieg. Pasuel zmieniają 4-5 razy do doby. Inżynier je w kufnie i w komodzie. Ubranie trzyma w szafie i w kufnie. W kufnie - ubranie absolutnie info. (ucieczka, szlafki, koszule). Po i w kufnie trzyma również ^{czyszczenie} ~~czyszczenie~~ ^{czyszczenie} ~~czyszczenie~~ (koszule spodnie). Ubranie noszone wieszano na gozdzach przybitych do ściany w kuchni lub w nieniu.

opis: Sknemięć

opis: Sknemięć

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-10-

B 1306

opis: Ewa Malinowska
6 XII 1976

Opis info. wyprawy szaf, system wyprawy w mobilu.

Przebieg Woda do jęca przekastnego był w szafie, dwa oboki kuchni. (po i wóki) Szafie stawało razem: stawało nie obecnie przy ścianie oddzielającej mieszalnię od nenu. Po i w. Kuchnie były z cegły i ceramiki, wyprawy w glinej. Palenisko ^{kuchni} było drewniane z cegiel. Cegiel wyprawy pod rękoma płytę, nad płytę była kupa abata z desek: obłożona glina. Kupa była przygnocowana do ściany ze pomocą drutu. Jedną stronę kupy było umocowane w szafie. Kupa miała wyprawy do góry do komina - w dolnej części kupy umocowane nie blaszany "zabiel", który obłożono pod czas gotowania. Na dół kuchni był atul w nie jęca, "pamiętnik" Woda do jęca przekastnego znajdował się też wóki nad kuchnią. Wóki jęca przekastnego było również - w szafie od wóki nad szafą - na 4-10 bochenków. Wóki jęca przekastnego burszono jęca przekastne: umocowane je ~~je~~ w dolnej części kuchni. Wóki jęca przekastnego burszono jęca przekastne z cegły i stawało na idu mójce kuchnie z kaffi. Wóki jęca przekastnego, które stawało do wyprawy - mójce jęca. Po i wóki jęca przekastnego wyprawy nie zamocowane - jęca przekastnego były kaffowe. Wóki jęca przekastnego były kaffowe.

Okolo jęca jęca było kaffowe - umocowane z gliny na której wstawiano gawel z baranami do kuzena. Info. mójce jęca przekastnego były kaffowe.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

Skiermiewice

opraczenie: Ewa Malinowska
6 IV 1976

"bo jak głosi gotowanie to więcej miejsca". Szarmataska matrona ma to zaletę, że lepiej grzeje. Wokrenie miedzyzgodniowym wyznaczonymo były ławy z gniazdem. Stojano je w męszcianach, przy ścianie. Ławy były długi - męszczo nie dawo 4-5 osób. Były malowane nie kolor brzozy lub bordowy. Służby one były do siedzenia - nie trzymano tam wiedeł, ganków. Niektórzy posiadali dwie lub trzy ławy - jedna z nich stojano wtedy w męszcianach, gdzie nie ma gotowato. Opowiadają były podobnie profilowane, mobilni je stolarze. do zorganizowania partek: niedziennie służyły ławy: które składały się z prostej heblowanej deski oraz czterech okrągłych lub okantowanych nog. Zmiana deski jak i nogi mogły mieć różne normy - najczęściej ławki były, które których jedzono. Ławki tych nie malowano. Często nogi ławki notowano na krzyż. -gi. nie ławki służyły do jedzenia. Ławki po skończonym partku odstawiano pod ścianę - stojano na niej ganki, gnieciono ciasto, wleciadano kochanki mleko. Ławki każdy gospodarz sam partował i malował. Stojano na ławkach, stolach o 4 nogach. Po i wspanie wenty w naszym kwiście z kłopot - kłopotki były w partce nie siedziadziej i w opozycji - kwiście to są w naszym do dzisiejszego dnia.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

Skiermiewice

opraczenie: Ewa Malinowska
6 IV 1976

Były też w naszym kwiście o podobnie profilowanych opowiadają: płytkie niedziadziej partki. Po i wspanie były podobnie na um staty. Jak było przed i wspanie info. nie wie. Kiedyś sam miał sobie stół lub rozmieszka w stolarkę - le od stolarka miały nogi dobrane. Stół stojano zwykle pod ścianą: stół stół przynajmniej przeszedł, notowano na nim odzież. Bogactw mieli 2 stoly - jeden z nich stojano w pomieszczeniu gdzie nie było grzeja. Były stoly miały jedzono - do tego celu służyły ławki. Przy stole sędziadziej jedzono i wspanie - "niekora kulturalna wspanie na wieś". Na stole miały stojano też ganki, miski. Infor. miały pamięta aby opowiadano nie wiem. Po i wspanie sędziadziej na ławkach - każdy sam odwrócić deski z desek. Nie pamięta aby opowiadano na ławkach. Stolarka mobilni ławki, które miały sędziadziej ozdabiane kulami, sejkami. Jeden dytek był wypięty. Ławki stojano przy ścianach - gi. na przy ścianach przynajmniej prosto przed do drzwi. Nie notowano ich. Sędziadziej na ławkach go kille osob. Ławki sędziadziej tak samo wypięty jak deski - daw ganki były podobnie było rozdzielone wypięty. Nie przykry - wspanie ławki. Wspanie przynajmniej przeszedł dwa przed i wspanie.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

na Skwerniecu

grusze: Gsa
Molwiescu
6.11.1976

Zonow go II najnie werty u uszycie korzetki. Tapczony: wosale
 w latach 60-tych. Rbypowali je glomne mlodzi - an dazyli do: ch
 kuzne. „Stany me dzech, chie miki jnemudre to saszki i me
 chieci jnsac. Walei tosa”.

Dzieci spity u kotpochi na bregusa. Szasen ketye byj malowane,
 sciany u gony czesc byty zalkonizowane gatkami.

Go I najnie odaci trymano u kuzneci lub na dnogach zamie-
 szano (z druty zosaty u sufity, na dale rozpisze, me drucie
 umieszczone dnog.). Kuzny stazano u komone - gdy ktos
 me niat komony do w mieszkaniu. Byty one nosnej wielosci
 same molowane me kala zielony. Maly wygniete wielo
 oros trojeszaste bozme szauki. Walei ich abide byty
 parkami u blechy. Mapa 4 wycimone nogi. W kuzneci pnedo-
 wyszo weiniaki, rozpisli, kosule. Kuzni dostawete mlodzi
 u joregu - obemne od 60-tych let me dopy ich u joregu.

Przed kuzniami byty skynne. - me jomada ich rzyer. Conue
 imjer, sidale skynne u desiad - byje one berdesemiasa jedno-
 barwne - u kolone kraszajny. Z jmorej atnony skynni rozdo-
 wali me jostokynnek. Skynne de tesudae jomabate.

Odaci szemano momei me gwidach kaidygd u szuare komony

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

na Skwerniecu

grusze: Gsa
Molwiescu
6.11.1976

lub u mieszkaniu. Na dnogach lub gwidziach szaszano
 ubranie molase. Szazy me ubranie jomajety me przed II uszycie,
 ale rozpiszedity me go I najnie. Stazano je szycie u mie-
 szkaniu gchue me byje jreca rzyer. dostate szycie u joregu
 - aemmodnieszad, u debolego dnogae, orobolona flumian.
 Szale one u islawe. W momencu gdy kuzni mase szycie
 wytasili danta do neni, jodem do komony.

Wokrene miedzycieryu ludue me or kuzneci komody - kuzo-
 szano je bozdo rzadko - me jomajety me. ~~szaszano je mase~~
 „ko me rozumicli me na dzyu, walei szycie”. W szyladach
 komody trymano bielizne jrosiel. Na komodzie kobiety
 wotariaty odazyli. Po II najnie jomestano byje komod.

Ganki, wadne wotowane me islawech. Na szamodi, u jobliaru kuchni
 wieszano listey, ktore atuszty do jrechazjanie dolony i gow-
 muszow. Molowano je jomestanie me kala braszay. Na dale
 wieszano gombinski, u gony czesci wotowano szelene, ktore byty
 opate osziane. dostey wygoty u uszycie, gdy me w jomajety
 me kredensy. - przed I uszycie, po II najnie molowaty do mado-
 sci. dostey molali atalase.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

Skłonięcie

opisane przez Malinowskiego 6/1 1976

Kredensy najczęściej nie po II wojnie. Kred II w. należały do zubożałości - mieli je głównie bogaci. Składają się z dwóch części: górnej zw. "kumienkiem" i dolnej zw. "pręga". Część do sąsiedztwa. W "kumienku" była jedna przelotowa na której znajdowano przynajmniej jedno. Na kumienkach przelotki znajdowały się otwory, w które wtykano tyki, drzwi kumienka były otwarte. Kumienki były zabezpieczone odłamkami żyrnyntneri, boki miały drewniane patkolumniaki, ganki.

Po II wojnie ludność kumienki kredensy w okolicy, nie w stajaniach kredensy te należały do biedoty, inf. kumienki takie kredensy w latach 50-tych, wtedy nie widać kredensów dużo nie było. Teraz w gminach są kredensy ładniejsze, "ten jest kloki wobec dzisiejszych". Kred II wojna kredensy w posagu nie dawano.

"denka" ->

Po II wojnie gotowano w gankach zielonych. Nie było metalowych przyrządów tylko drewniane. Śmierci gotowali w tzw. "gnogach" - drewniane dusze ganki, które miały duże uszy.

Po II wojnie mieli bawołaki domy w których były dwa pomieszczenia: nie i komora. Były też domy w których nie było komór - wtedy nie było przedziału; były też i dwie komory - ale do w bardzo bogatej

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

Skłonięcie

opisane przez Malinowskiego

Przed wojną mieli mniszki i nier. Podłogi były maty i gliny. Podłogi drewniane należały do zubożałości - najczęściej nie po II wojnie. Malowali podłogi z czerwem w latach 60-tych - jest do bardzo wygodne, bo nie osunie się podłogi tylko setne kurs osmota.

Śmierci przygotowy po II wojnie. Kred II wojna opierała się głównie na drewnie, na deskach karku. Obecnie nie wozą na wsi żywność, nie mniszki, przygotowy na stonnie, dzieje się stonary. Śmierci i inf. są bardzo dobre, do stonny bardzo na kurzy.

W posagu między innymi dostaje meble, żołądki, krowy. W mniszki przygodkami między innymi mniszki do desek. Przeko nie zdarze aby między mniszki w domu z modziungu zony. Takie kotony idzie mniszki do zony mniszki nie "wotepniaki" - to idzie na wotepniaki. Piens z domu wtedy wotepniaki, krowy, meble modnie. Kred II wojna - do lat 60-tych dawano między innymi krowy w posagu. Obecnie krowy nie daje. Jakiś między ma wotepniaki, do krowy je w krowy deszczowej lub krowy między w oszyci.

Gdy krowy mają meble do stare wotepniaki do krowy, krowy lub mniszki. Segmenty między podoba się inf. bo są przyjeżdżają do mniszki. Segmenty są dobre do mniszki w mniszki. Całe krowy

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

woj. Skierniewice

infor. [redacted]
opisane: Ewa Markiewicz
Molinska

pletę krynki przesłone w którym stoi się masy domu.
Przed II wojną przy drzwiach wisiała krynka i szczerak w rodzaju szczeraka.
Po II wojnie można było zobaczyć dykusa w niektórych domach.
Gdy ktoś przyjeżdżał do miasta do przed wyjściem z domu można
zobaczyć i szczerak i szczerak.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

woj. Skierniewice

Infor. [redacted]
spisła Ewa Markiewicz
26 VII 1976

110176
10

Infor. urodziła się w [redacted]. Ukończyła 7 klas szkoły podsta-
wowej. W [redacted] roku wzięła ślub i sprowadziła się do domu męża. Teścio-
wa /mama męża/ odeszła z domu zaraz po ślubie infor. Mieszkali
razem z ojcem męża. Zmarł on w [redacted] r. Obecnie w domu tym infor. miesz-
ka wraz z mężem i synem.

Mają 7 ha ziemi - sadzą tam ziemniaki, buraki, sieją owies, zboże,
konie. Mają 3 krowy, 19 świń, konia. Wywiad przeprowadzałem
z infor. na polu podczas gdy infor. przerywała buraki.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

B 1307

-2-

woj.Skierniewice

Funkcje gospodarcze

infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
26 VII 1976 r.

Od kwietnia do września gotują w "letniówce". Postawili ją w 1966 r do tej pory była tam obora. Wydzielili część obory wybielili. Pod kuchnią znajduje się piec chlebowy. Chleb piecze w czasie żniw i w czasie kopania - do sklepu przywożą chleb w różnych porach, a w czasie pilnych prac polowych nie ma czasu pilnować kiedy chleb przywożą. Piecze 2 bochenki chleba i 2 placki drożdżowe na tydzień. Rocznie zarabia w dzień - owija ją w szmaty i kładzie do łóżka do "mieszkania"/dzień cała noc jest w łóżku gdzie śpi infor./Rano zarabia ciasto, następnie formułuje bochenki i wsadza do pieca chlebowego. ~~xx~~ Gdy chleb się upiecze wyjmuje bochenki na stół - jak wystygnie zanosi do "mieszkania". Jeden z chlebów chowa do kredensu, drugi wynosi do komory. W okresie lata przygotowuje weki: robi kompoty, kładzie do słoików ogórki, śliwki, grzyby. Przygotowuje je w "letniówce" następnie

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

B 1307

-3-

woj.Skierniewice

Funkcje gospodarcze

infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
26 VII 1976 r.

wynosi do "drugiego mieszkania" - tam ustawia na szafie. Weki na wsi zaczęli robić w latach 60-tych. Po kopaniu szatkują kapustę w "letniówce" - stoi ona tam przez całą zimę.

Od października do wiosny gotują w "mieszkanu". Przenoszą stół i kozetkę z "letniówki" do "mieszkania". Stół wstawiają koło okna - na nim jedzą. W okresie międzywojennym jedano na "stołkach". Wykonane one były z drzewa sosnowego, były większe i wyższe od ław na których siedziano i stawiano garnki, wiadra. Na stołach zaczęto jeść po II wojnie. Gdy przyjadą goście stoły stojące w "mieszkanu" wystawiają na środek i łączą je. Przygotowaniu posiłków służy partia "mieszkania" zajęta przez stół, kredens i szamotówkę. Drobne naprawy sprzętu gospodarczego dokonują w "letniówce". Dla świąń, kur gotują w piecu który znajduje się poza "letniówką".

woj. Skierniewice

Funkcje gospodarcze

infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
26 VII 1976 r.

Na "górze" trzymają mąkę, plewy, warsztat tkacki, kołowrotek. W komo-
rze trzymają robocze ubranie, jajka, mąkę, pierze. Do "letniówki na
okres zimy wstawiają worki z żytem.

W marcu trzyma infor. w "letniówce" kurczaki. Aby było im ciepło wsta-
wia im mały piecyk. Po miesiącu wynosi kurczaki do kurnika.

Funkcje sakralne

Obrazy wieszają się na ścianach szczytowych i bocznych - to zależy
gdzie jest miejsce. Nowe obrazy i ładniejsze wieszają w "drugim mie-
szkaniu". W "mieszkanu" szybciej się zniszczą bo pali się zimą i mu-
chy są. Obrazy infor. powiesiła w każdym pomieszczeniu - nawet w
"letniówce": "jakby nie było obrazów w każdym mieszkaniu to znaczy
że nie wierzą". Nie przybiera się obrazów kwiatami. Ważniejsze obra-
zy: Matka Boska Częstochowska, Serce Jezusa, Matka Boska z Otwartym
Sercem winno się wieszać na wprost drzwi.

woj. Skierniewice

Funkcje sakralne

infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
26 VII 1976

aby były twarzą do ludzi. Na Boże Ciało, gdy przez wieś idzie proce-
sja wystawia infor. w okno "drugiego mieszkania" obraz Matki Boskiej
Częstochowskiej. Przybiera obraz zielonymi gałązkami, kwiatkami. Jak kto
nie ma obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej wystawia w okno Serce Pa-
na Jezusa. Wszystkie obrazy są ładne bo są święte.

Na Matkę Boską Gromniczną święci się gromnicę i po powrocie do domu
do lat 50-tych wypalali znak krzyża na suficie "mieszkania" - infor.
nie wie po co. Obecnie się tego nie praktykuje, bo sufit się zabrudzi
Gromnicę cłowa infor. do kufereka. Używa jej, gdy wyłączą prąd lub gdy
jest burza - wstawia ją zapaloną w okno "mieszkania". Ma ona chronić
dom przed piorunem. Gdy ksiądz cłodzi po kołędzie przenosi ołtarzyk
z "drugiego mieszkania" do "mieszkania" i ustawia na stole stojącym

[redacted]
woj. Skierniewice

Funkcje sakralne

Infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz

26 VII 1976

między łózkami/patrz ankieta/ Błat stołu przykrywa białym. Obok ołtarzyka kładzie Pismo Święte i zapala świece - bo ksiądz wchodzi do mieszkania. Przyjmuje księdza w "mieszkanu", bo tu jest ciepło.

W październiku po domach noszony jest różaniec / jest to miesiąc Matki Boskiej Różańcowej/. Na stole w "mieszkanu" ustawia ołtarzyk, schodzą się sąsiedzi i się modlą.

Funkcje rekreacyjne

Spią w "mieszkanu" - na jednym łóżku infor. na dugini małż z synem. Gdy ktoś w dzień czuje się zmęczonym to kładzie się na kozetce/patrz ankieta/ Gdy przyjeżdżają goście kładzie ich infor. na łóżku stojącym w "drugim mieszkaniu". Sąsiadki przyjmuje infor. w "letniówce", w "mieszkanu" - zależy gdzie aktualnie wykonuje swoją pracę. Czasu wolnego dużo nie mają, nawet w niedzielę: trzeba iść do kościoła, przygotować o-

[redacted]
woj. Skierniewice

Funkcje rekreacyjne

infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
26 VII 1976

biać, dać jeść kurom, krowom, świniom. Małż infor. ma więcej czasu w niedzielę nie musi stać przy garnkach. Idzie po południu w niedzielę do sąsiadów lub kładzie się i śpi. Gdy są żniwa i kopanie pracują również w niedzielę.

Kolekcję wigilijną i w Wielką Sobotę spożywają w "mieszkanu": tu jest ciepło. Na święta nikt do nich nie przyjeżdża. W 1961 r. w "drugim mieszkaniu" robiła infor. obrzecziny syna. Gości było nie dużo, nie musieli wynosić mebli. Jedli na stole gdzie stoi ołtarzyk, ołtarzyk postawili na szafie. W czasie zimy odbywają się "pierzaczkę". Na darcie pierze zapraszają się. Wynosi się wtedy z pomieszczenia niepotrzebne meble. Przy "pierzaczkę" jest poczęstunek. W 1969 r. zmarł teść infor. Trumnę postawili na środku "drugiego mieszkania" - tam jest ciepło, nie pali się. Stypy nie robili.

Przy łózkach na ścianie wiszą maty kupione w Rawie. powiesiła je tam infor. by strój był i by pierzyna się nie brudziła. Na ścianach w "drugim mieszkaniu" i "mieszkaniu" wiszą obrazki przedstawiające zwierzęta / patrz ankieta/ Kupiła je infor. od obraznika odchodzącego po wsi. Obrazki te powiesiła by był strój. Od około 1965 roku nie kładzie rogówek i jaśków na łóżka - wyszły z mody. Zamiast prześcieradeł białych kładą na łóżka kępy kupowane w sklepie, które się tak szybko nie brudzą. Z rogówek zrobiła pierzynę dla syna. Jaśki, które leżą na łóżku w "drugim mieszkaniu" mają poszewki z fabrycznymi wstawkami. Poszewek wyszywanych infor. nie ma - podarły się. Na parapetach w "drugim mieszkaniu" stoją kwiaty w doniczkach. Doniczki z kwiatami stoją też na słupkach. Postawiła je tam infor. bo w "mieszkaniu" nie ma miejsca. Chodników infor. nie ma. nie tka na krosnach. Teściowa zabrała chodniki

Chodniki są nie potrzebne bo do "mieszkania" wnosi się błoto, a w "drugim mieszkaniu" się nie mieszka.

Funkcje higieniczne

Pierze infor. latem na dworze /pralkę wystawia na zewnątrz/, zimą w "mieszkaniu". Pralkę kupiła infor. w 1972 r. Gdy jej nie miała prała na tarce metalowej. Bieliznę wiesza na górzegdy pada deszcz lub na dworze. Prasuje ubranie w "mieszkaniu" zimą na stole stojącym przy oknie, latem w "mieszkaniu". Magluje bieliznę na ręcznej magliownicy na stole. Ubrania trzymają w szafie. Wełniski, zapaski trzyma infor. w kufrze - nie może powiesić wełniska w szafie bo stanik się wyciągnie. Myją się w "mieszkaniu" zimą, latem w letniówce lub na dworze. Mają 2 miski - do zmywania naczyń i do mycia.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

maj. Skiermiewice

infor. [redacted]
 spisane: G. [redacted]
 Matulewicz
 26 IV 1976

Infor. umadzia nie w 1936 r. w 20dej. Mowiszcie 7 klaszkaej
 podobaosej. W 1958 r. wzięła ślub i przenieśli się do domu
 mecie. Jeszcze (macedra mecie) odešli z domu znow
 po ślubie infor. Mieszkali razem z ojcem mecie. Zmarł
 on w 1969 r. Obecnie mieszka infor. z meciem i synem.

Mają 7 ha. ziemi - sadza daw ueniaki, warzywa, wieje owies,
 konizynę zbożę. Mają 3 konie, 19 świń, krowę.

Wyjeżdżają przegrodzatem z infor. na góry, podają góry infor.
 przegrodzatem u infor. krowie.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

maj. Skiermiewice

infor. [redacted]
 spisane: G. [redacted]
 Matulewicz

26 IV 1976

Funkcje gospodarsze

Od kwietnia do września gotują w letniocie. detmódę postosli
 W 1966 roku - do tej pory była dw obow. Wydzielili część obow,
 wyjechali. Pod kładnią, średnio nie prac dlebooj. Chleb piecze
 w czasie zimie tylko w czasie kłapania - do sklepu przynoszą chleb o w
 nórnych pomied, a w czasie pilnych prac polowych nie ma se-
 sw pilnoscii kład chleb przynoszą. Piecze 2 bochenki chleba
 i 2 plecki ciasta drożdżowego na dżurciu. Aowczy znowa w
 dżurciu - aowcy je w amoty i kiedyś do tośia do "mieszkania"
 (dżurcie stoi cała noc w tośiu góra oji infor). Ono znowa ciasto,
 następnie formując bochenki i wadze do piece dlebowego.
 Gdy chleb nie ugnęse wgnę bochenki na stół - jak spłynie.
 znowa do "mieszkania". Jeden z chleboj dawa do kiedusow,
 reszte drugi wgnę do kromony.

W okresie lata przegrodzają wki - maki kromody, kiedyś
 do stoików ogórkii, siale. Przegrodzają je w letniocie, następnie
 wgnę do "mieszkania" - daw ustawa na ożę. Wki na
 oni znowa maki w latach 60-tych.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

infor. [redacted]
opisda: Ewa
Matuszewska
26 VII 1976

rej. Skrzemice

Wanoni
mieszkaniny
jedano na "stółki"
wykonane one by-
ły u dnieu sowa-
waga, byj niecne:
wypise datas na
ktorych niedzians.
tawians garmki i wa-
dne. Na stotodw roz-
to jedaci po i wojno.

Po kgranin mieszkuje kapusta w letniace i ktadnie je do beuki.
Pocise motaka ze greceu i letniace - stoi ono daw pnes cote
zime.
Od podziemku do wiosny gotuje w "mieszkanie". Gremosa
stot: koretke do "mieszkanie" stot ostajaja jako okna - ne
nim jedase. Gaj przygoda goscie stoty stojace w "mieszkanie"
wyptajaja, ne smodek i tczra je. Przygotowywaniu jajtko sturij potio
mieszkanie zajda pnes stot, kwedens: zamotobole. Drobne
mogony gnesu gospodarszego dokonaja w letniace.
Dla dwin: ku gotuje u panew, ktorym zniadye nie pose letniadela.
Na gome trzymaja make, plewy, wartat kcedi, kotoszatek.
W komore trzymaja neborze ubranie, jajka, make, ^{piene} i letni do
letniadi ne dles zimy ostajaja wotli ze sztem.
W marcu trzymaja infor. u letniace kwecali - aby bylo im wgapo
sotasa tamu maly grecey. Po miesiacu wygnosi kwecali
do kucika.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

infor. [redacted]
opisda: Ewa
Matuszewska
26 VII 1976

rej. Skrzemice

Funkcje sakralne.

Obnazy wiesza nie na scianach serytoengci: barzngci - "do zalesij
ganie jact mupci". Nawe obnazy i ledniace wiesza u "drugim mie-
szkanie". W "mieszkanie" zupneq nie wiesza, bo jacti nie zima i
miany duoda. Obnazy infor. panwite u ktadny promienzeniu
- nowet u letniace "jaktby mie bylo obnora u ktadny mieszkanie
do anozry ze mie wiesza". Nie przybrna nie obnora kwiatkami.
Waimenne obnazy - Matka Boska Czestochowska, Serce Jezusa, Matka
Boska u Oksobgu Serceu - zimnoq nie wiesza ne scianach ne
wgnost drzewi, aby byly swarsa do ludzi! Na Bose Ciato, gaj
pnes zwi idnie pnozaja wyptajaja infor. u dno obnoo Matki Boskiej
Czestochowskiej. Przybrna obnora zielonyj gietekani, kwistani.
Jacti kto mie ma obnora Matki Boskiej Czestochowskiej wyptajaja
u dno Serce Pana Jezusa. Inyktie obnora ze idne bode sise.
Na Matka Boska Gromicznia siseq nie gromice i go panowie
do domu ^{do lok 50-51} wyptajaja zndu kuzie ne sifacie "mieszkanie". -
infor. mie wie po co. Obecnie nie teqz nie przytzymaja, bo
sufit nie sobmar. Gwoneq duode do kufelka. Wzped je, gaj

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

uj. Skvěrnice

infor. [redacted]
zřizatelka
Molnářová.
26.11.1976

vychází před, lub když jest bzuze - an vstane já zjednom
u okna "měření". Me ona dnože dom před prímou.
Gdy kněz chodi jo katedrie pvenozí otvarje u drugého
měření do "měření": vstane na stde stojaju
mudry čtení (pátrání). Obok stdu přijemje listy dnucew.
Obok otvarje na katedrie pamo švře, sepe švře se - "bo
Kněz schodi do měření". Přijemje kněz u "měření".
bo du jest cieplo.
U poidzeníu, chodi jo domochi mrozny jest mžianec (jest
do mžiac Metki bovej křizickej). Na stde u "měření"
vstane otvarje, chodi nē omeda: inē modla.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

uj. Skvěrnice

infor. [redacted]
zřizatelka
Molnářová.
26.11.1976

Funkce duchovní (vzhled, zrak, zrak
zrak, zrak, zrak)

žna u "měření" - na jedny čtení infor. na drugy mž.
v zrak. Gdy kto u dnu nē poldaj vže emersony do
katedrie nē na katedrie. Gdy přijedže goni katedrie id
infor. na čtení stojaju "měření".
Gdy přijde sradu přijemje id infor. u katedrie u "měření"
- volaj goni otvarje vžemje seže pmo. Čas u dnu
dnu mē moje - naret u mžiac: tuke iše do katedrie,
přijedže obid, deč gōi knoz, knoz, dnu. Mā
čaji na vžej čas u mžiac - "mē mžiac stojaju gōi"
dnu jo poldaju u mžiac do sradu, sub katedrie nē
infor. Gdy se čina: kōjanē. zdano nē, ie pmo u mžiac.
Katedrie vžemje: u katedrie sradu gōi u "měření".
- ~~du~~ jest cieplo. Na sradu mžiac do mžiac mē přijedže.
Drugy mžiac jest sradu mē vžemje. W 1962. u
"drugy mžiac" vžemje infor. dnu gōi. Gōi
"vžemje mē dnu - mē mžiac vžemje mžiac. Jedli na stde

skemate

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-7- B.1307
info: [redacted]
gwiazda: [redacted]
Majuska
26 III 1976

gdzie stoi atłasowy - Obłączył postać na stole. noży.
Wzrostem winy pro odbył się nie przeszedł. Na domie przez
regresję nie. Język nie sedy i pominięcie niejednolite
nieb. Pny przeszedł jest porostem.
W 1969 r. emat jest info. Inne postacie na ścianach
drugiego mieszkania - daw jest chłodno, nie nie jest.
Ciepły nie robi.

skemate

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-8- B.1307
info: [redacted]
gwiazda: [redacted]
Majuska
26 III 1976

Funkcje estetyczne.

Pny Łódź na ścianie wina mały krysła o Rane. Poresie
je daw info " by być stój; by przeszedł nie nie bndat".
Na ścianach "drugim mieszkaniu"; "mieszkanie" wina
obrotu przedostatnie zwinie (patrz info). Krysła je info.
od obraznie chłodnego po w. Obrót se paręta, by "był
stój".
Od ok. 65 roku nie kładzie ^{rozpoczął jeśd} ~~patrowe~~ na łóżku - warty o mady.
Zamiast przeszedł białych kład na łóżku kony krysła
o krysła, które nie boli tylko nie bndat. 2 rozpoczął wady
prężne dla sry. Język, które leż na łóżku "drugim
mieszkanie" mają porost o jedynym estetycznym. Poresie
wprężony info. nie ma - podaty nie.
Na paręta "drugim mieszkaniu" stój krysła o "Łódź"
Dowiedzi o krysła stój se nie stój. Krysła je daw
info. bo o "mieszkanie" nie ma miejsce - "przeszedł".
Chłodno info. nie ma. Nie tle nie krysła. Gdy był
jeszcze, do chłodni był - chłodno je zabite se saby. Nie krysła
chłodno o mady

Wady se nie
rotunek. 60
do mieszkanie, ma
je krysła. a
"drugim mieszkaniu"
je nie mieszkanie

info: [redacted]
opis: [redacted]
Mokrewo.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

sq. Skórnice

Funkcje wewnętrzne.

26 VII 1976

Przebieg info. latem na desce (pialka wytopiona na reumatyzm) rima w "mieszkanie". Pialka kryta w 1972 roku. Gdy się nie może pruć na tapecie metalowej. Bielizna wieszona na górze. Gdy pada deszcz lub na deszcz. Pranie ubranie w "mieszkanie" rima, na stole stojącej przy oknie, latem w letniocie. Pościelę mając ^{na miejscu, nie jarmy} ~~nie~~ na stole.

Ubranie trzyma w szafie. Wletniało, zgłosił trzymając info. w kufle - nie może pruć w letniocie, w szafie, bo starość nie wytrzyma.

Mija się w "mieszkanie rima", latem w letniocie lub na deszcz. Moga 2 miski - do mycia naczyń i do mycia.

info: [redacted]
opis: [redacted]

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

sq. Skórnice

20 VII 1976

Info. wiadomości w 1907 roku w 10 pokoleniach. W 1826 roku wzięte ślub. Ma dwie córki - córka, żona, mieszka w Skórnicy - dach, syn, żona, mieszka w info. Ma 2 syny, smut w 1972 roku. Info. mieszka w domu z synem, synem i dziewczyną w mieszkaniu. Najstarsza wnuczka (w. 1857r) obecnie jest w technikum przy ul. Słowackiego w Bydgoszczy. Mieszka w domu w intensywności. Byłoby do domu dwa - trzy razy do roku. Młodsza wnuczka chodzi do szkoły w Ranie. Byłoby do domu. Nie mogą przemyśleć aby zobaczyć młodszą intensywność. W domu widać, ledwo kamień w kółkach - syn info. zplęć odwiedzić przemyśleć na wódkę.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-2-

B. 1308

neq. Skórménice

Funkcje gospodarsze.

20 IV 1976

info [redacted]
gosp. [redacted]

W pionicy, która znajduje się poza domem, przechowywano ziemniaki, ogórki w beczce. W komorze trzymają stare, nieosze ubrania, buty, drewno, ^{drzewo} ~~panakę~~, gąbna części kredensów „kurwionki”. Stał też stół info. kufel, który dostata w poszegu. Info. trzyma w nim swoje sztućki. Prawy, poencie ale kw, warstak bracki, kotowotek, majje, siep trzymają na górze.

Od Wielkanocy do listopada gotuje w letniósce. Gdy postawili dom w 1960r. ^{od nowa} jedno z pomieszczeń przeznaczają na letniósce. Dla żmii i ków gotuje w paniku, który znajduje się w domu.

W listopadzie przenoszą się do „mieszkania”. W letniósce: o mieszka-
niu znajdują się pięć koflary - „kuchnie”. Pod „kuchnie” znajdują się pięć do przeszenia chleba.

Do 1975 r. piekli chleb. Obecnie nie pieką - nie oplota się. Jest za dużo pracy w polu; wola kupić chleb w sklepie. Pieka chleb na święta Wielkanocy i Bożego Narodzenia. Również mieszaliali w duszce, która stoi na całej noc w letniósce na „kuchni” - (w czasie lata; a jeżeli dawać stonęni samotani, aby nie czyniły więcej świadomości) lub pod piernik w toster (w czasie zimy). Na drugi dzień gnieć ciasto, tamowali bodreulki: składki je na traw pięć chlebowego. Aby chleb wyptają, uciadali go na ^{niezależnie} ~~niezależnie~~ na gotodze letniósce. Następnie składki go w ^{niezależnie} ~~niezależnie~~ i wgnarli do komory.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-3-

B. 1308

neq. Skórménice

20 IV 1976

info [redacted]
gosp. [redacted]

Komora krowy co now. Składki je poencie do beczki, która notawiają jako pięć w letniósce, aby osypać krowie. Stał one daw st. mieszka. a gdy dzień wgnana je do komory.

Ciasto pięć w prociżu lub na koflami w pięć chlebowym - wadermione do giet od oblii piacy w gospodarstwie. Ciasto przesane w prociżu jest górze, nie przesane w pięć, ale za do pięć nie osypają.

Wlutym, macz trzymają w mieszkaniu kurwionki - za one daw od 3 do 5 tygodni. Następnie przenoszą je do panika.

W letnie lot 60-tych reszto na mi robić waki. Na mi noszą nie tego reszto od sieradki. Waki ze nowa, latem w letniósce. Wgnana je poencie do komory - musi je daw trzymać, chociaż ~~reszto~~ w komorze jest se niefto.

Ponajmniej reszto osypać doce culnem. Obecnie osypać info. co now w drugim stoi reszto ^{waku} jagody lub wisi nie. Poencie daw noszą do herbaty.

W domie latem i jesienią jedzą w letniósce. Zima w „mieszka-
niu”. Gdy przyjadą, gacnie jedzą przy stole w „mieszka-
niu”. W czasie żmii modrimych czy donocnych sporządzą jarki w potoci.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-4-

B. 1308

Woj. skłomczanie

20 VI 1976

Ser i miasto robią miód. Do połowy lat 60-tych miódono na gnedarzi i do własnej konsumpcji. Wtedy wjeżdżano do tego Kiejsau (do miasta): piasek (do sera). Obecnie miasto Kiejsau w skłomczanie, miód oddaje do Spółdzielni. Często zagradzają na stole, lub wkładają stolice na kresle, chleb kładą tymczasem pod bochenek w reku, stoninę od nosu doganiam. Wszelkie zabiegi związane z przygotowaniem posiłków odbywają się w postaci zajęć przez pracę i kuchnię.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-5-

B. 1308

Woj. skłomczanie

Funkcje sakralne.

20 VI 1976

W Okrągłej świątce nie wstawia. Wstawa nie je z mieszkańcami lub w pokroju nad amunicją. Wstawa one domu kilka tygodni wcześniej i 3 miesiące. Następnie je nie jada. Ponieważ co roku wstawa 2-3 wstawa, jada w miód, gdy wstawa wstawa na górze. Gdy cała nie wstawa krusza wstawa do wody, która wstawa ma wstawa - "bo to wstawa". Świątce palmy wstawa i inne mięskanie". Po wstawa polu nie je. Na Matke Boża graniczna świątce graniczne, która po pomocy do domu na wstawa omalże wstawa krusza. Nie wstawa nie dąży od krusza lat 60-tych. "diatego bo wstawa krusza". Wstawa chwała granice do krusza. Wstawa je wstawa i inne "mięskanie" gdy jada krusza - ma to wstawa dom przed wstawa. Obrazy o treści religijnej wstawa nie wstawa na ścianie wstawa - na tej ścianie wstawa nie wstawa: najwstawa. Obrazy wstawa we wstawa pomieszczeniu - jest do wstawa krusza. Przed II wojną ludzkie mieli bardzo dużo obrazów na ścianach - obecnie wstawa wstawa" Gdy krusza chwała po krusza na stole w pokroju wstawa obwarzki: krusza, amalki, osłki, wstawa krusza. Stół stół wstawa wstawa biała wstawa. Świątce wstawa - bo krusza tak krusza. Na stole krusza ser krusza - "krusza chwała wstawa wstawa domu jada"

uj. skēmārice

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

B. 1308

20 VII 1976

Na codznej litchane i knigi staje na kredensie - woli gaj przyjezdze do domu noszacoj swoj knizi na stole w pokoj - wedy odawzje by on przewadest. Amietci i osbki chosaj do staj - aly nie mie enisierzty i nie odawzty. Gaj procese na base coto puchodzi obok domu safer. w dno pokoji wgotowiz, obnos hatki booknej czestochodowej. Pnygownoz obnos kwiatkami, rozalig se. coto.

W paridziemilow go wii chodza w noraicew. (ne hatke booku Roraiicosa). W chogw calego mienace noraicew mie zndeci nie w kaidym domu. Wt czoiew zbronye nie w domu sauedzi, modla nie, spuczoje pieszni. Gospodyni domu ustara ne stole odawzje, kwiaty. U info. madyty odawzje nie w pokoji.

uj. skēmārice

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

B. 1308

20 VII 1976

Funkcje estetyczne.

W pokoji na toskar przykryte jest bialym puchem, na ktorym wypryke jest napis "Gosie wpede i milosi pamje daw nurenie owe quazdelo bwdnje." Na puchemacie wypryke tei sa muling kolonore kwiatki. Puchemacie wypryke sgnawa cyja. Kedy byto panna. Na puchemacie sa potozone b jaski. Puchemacie jaski wlosione sa na rozletku. Inoite je info w 1975 r. zeme. Na jaski nie mie tyi - one sa do stajni. Do 1970 r. mame byto qotkac me wii ja jaski i poduszki wyprypane muling. xtedi je tyko me tosked stajajcy w mienicemach szedlo wozaj - mydi, daw gosie nie byto pucha - aly nie mie puchidaty i nie enisierzty. Info. kieda me toskedomagajci i b jaski. - jaski byto wlosione na nogaistkow twozec pynamieds. Na swianie obok toska i koretki rozalig nie "towa" (jest do tkanina w chogw balone we wozek cyjama w Rewie). Puchemacie "towa" tam dlatego, bo gota swiana nie moze byc.

W pokoji jest puchemacie pomalowane - jakoj wyglada technej, taborej puchemacie umje. W potozcy puchemacie szmata. Na puchemacie potozone sa chodnikami. Robita je sgnawa cyja. W mienicemiu mie chodnikami. Tyko w letniace mie me chodnikami, bo by nie byto zabrudzaty i enisierzty.

na puchemacie mame lasone tabednie, dnoia, ludnie.
Do u, byto mame "towa" malowane, kade wozano na swiane z toskari. Sypozano je na mienicem. Puchemacie wozaty i mame madyto niane. "towa" obone cyjama, coto je dno w dnoia z obone i tygi.

wp. skłonięcie

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-8-

B.1308

tytuł: [redacted]
opisane: [redacted]
20 VI 1976

Do II w. + obrazu delirancja kształtowania w kolonialnej
 kulturze - głównie domowy Młoda Polska (roszczenia, białe państwo).
 Na ścianach między domkami wiszą kalendarze, które
 można je też na balkonach oglądać. Finanse w domach nie są
 ścisłe, białe, obrotowe są w latach 50-tych i 60-tych "młodo-
 wie" są za pomocą wotów. Ścisłe i gorące młodość młodo-
 wie - młodość są w domu. Na ścianach powieszonych są
 obrazki i "młodość" - ładnie wyglądają.
 Do I w. i kilka lat po wojnie oddają młodość w kolonialne
 domy, umieszczone w "kuchniach". Są to "kuchnie" i
 mają specjalne, gdzie umieszczone były i kuchnie.

wp. skłonięcie

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-9-

B.1308

tytuł: [redacted]
opisane: [redacted]
20 VI 1976

Funkcje recepcyjne (recepty, oprawy, zjawiska)

Dwie różne strony info. nie ma. W czasie realizacji prac podlega
 ludzi z oporą i info. - która jako podstawę by przygotować obraz.
 Zdania nie, że są na półwyspy dawać. W młodości jest to dawać
 do skrajności, w odniesieniu do domu. Wzrost, opór info. są
 wzrost ludzi, młodość są w "młodości", która jest, zjawiska.
 Ścisłe młodość do nich przygotować - przygotować nie ich na podstawie,
 kalendarze lub w "młodości" - są gdzie aktualnie zjawiska nie
 prace. info, opór, info, młodość są młodość info na podstawie
 obywateli "młodości" (kuchnia i kuchnia) na kalendarze stoją w
 pokój info młodość młodość, który przygotować do domu. dokończ
 je nie w pokój jest młodość.
 Ostatni wzrastanie w kierunku rozwoju kalendarze przygotować w "młodo-
 ści". To jest młodość dawać. W pokój byłoby za dużo - daw nie
 nie pali. która to skrajność młodość przygotować na kalendarze. Wpadnie
 w młodość i dawać w I lub II dawać dawać. Na kalendarze nie przygotować, co
 mają za dokończ - przygotować trzeba by powrócić młodość.
 Ma info. umieszczone 1976. Inne potoki w pokój - są aktualnie. Są info nie
 by info. Inne dawać na kalendarze. W info nie dawać młodość dawać, info
 i - kalendarze. Przygotować młodość, młodość.

na skómeście

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-10-

B. 1308

20 IV 1976

do 1. połowy 20. stulecia w Polsce...
 Chodzono o drewno i obrabianie najłatwiejszymi domów. Wiele
 kalenicy osobno i stare osobno. Chęć było porządkować. Zapręstano
 chodzący w latach 70-tych - osnowy kłocię, lew do skrajki szersze,
 kłocię szersze gładziej materiały? kto będzie dawać u szersze gładziej po si!
 Do dziś spotykają się domy na "pręszczach" - na drewnie gładziej
 nie są przęszczane. Spotykają się domy szersze, jest porządkować.
 Pręszcz - (w latach 60-tych) - były w nich drewno było do kłocię-
 "nowe przęszczane. Była masywna".
 Gdy masywno wesele puchły przęszczane z kłocię, pędzą w gładziej. Wymiana
 wymiana szersze masywno - gładziej szersze, kłocię. Wesele szersze przęszczane
 od masywno lub z kłocię gładziej. Tęcza ma przęszczane, lub z "długiej
 masywno". Gładziej przęszczane

na skómeście

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-11-

B. 1308

20 IV 1976

Funkcje higieniczne.
 do II wojny przed kłocię. Rozkładano wesele na szersze,
 szersze set masywno, masywno tręszczane kłocię. Po II woj. wesele
 z szersze masywno szersze (do II wojny było szersze szersze, szersze
 masywno szersze) i masywno szersze. W latach 60-tych ludność szersze-
 w kłocię szersze. Rozkładano wesele nie masywno lub na szersze,
 lub masywno szersze na masywno.
 Gładziej szersze masywno szersze szersze szersze - szersze szersze
 masywno do szersze - szersze masywno.
 Szersze obecnie tręszczane szersze. Szersze szersze i kłocię -
 w szersze masywno nie szersze. Szersze masywno szersze przed II
 wojną. Gdy idł masywno było szersze szersze na szersze szersze
 w szersze "masywno". W kłocię masywno szersze "szersze" pod
 szersze, na szersze szersze szersze i masywno. Gładziej szersze masywno
 szersze szersze. W kłocię, które masywno dostarczają gładziej szersze
 szersze masywno szersze szersze. Szersze I. szersze masywno
 szersze szersze i szersze szersze. Szersze, szersze, szersze masywno
 go I. szersze. szersze szersze.
 Masywno szersze szersze. Szersze szersze, że i masywno w szersze
 szersze masywno szersze szersze.
 Masywno szersze - szersze, szersze i masywno!"

nr. składowy

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

B.1308

nr. [redacted]
opis: [redacted]
Makuszy

Opis info, zmiany

20.IV.1976.

Wstępując do domu mieli jedno murowanie, nie i kamień. Budynek był drewniany. Po II. ludzie budowali nowe domy lub jeszcze ktoś stosi murowanie - dostawali jeszcze jedno murowanie, lub dobudowywali kamień. Gdy obecni stali się nowi domi, od nich dostał b. starożytność, często na letwość przetranszowali np. wsi obawy. Gdy dobudowywali drugie murowanie stawali się ono "od pomady".

Meble stawił pod ścianami - nie było wygodni stawił stoły ma środnik lub ^{z. come był obawy} kłosa. To II. są one zaczęto do maści. Zaczęło się wstawiać szafy, kredensy i wygodni podłogi, ma stos. Z miasta to przychodzili nie ma si. gas, stocznicy, legne murowanie.

nr. składowy

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-4-

B.1309

nr. [redacted]
opis: [redacted]
-vies
28.IV.1976

Info. modsta ne [redacted] karczyte z klasy swoich podłogowcy. Wpate za mas [redacted] zamienienie w miereci w tym domu (deska nie było). Było jej do amigie naczestosci - prony mas info. nameri pchadzi ze [redacted] me trazy dzia - Bogrod, szycy zomaci, nie murowanie z info.

Boado 1ho 13 mory ziemi, 1. Krag.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

Funkcje sakralne

28.11.1976

Poswiecone w Oktasie, czyli niedziela nie info przed domem
- aby nie zaschły gdy nie szechną wyzna info je na górze "
nie trzymo ni mieszkanie" Po roku pali je. Poswiecone pal-
my kładzie za lustrem - gdy będzie białe mieszkanie
na jesieni, wywieńczone na górze". Po roku spali je.
Na Matkę Boską gromadzone sągi nie w koszenie gromadzą,
do II wojny opolali sułt anielów angiel - dlatego są
kapłani gromad
mali info nie nie. Obecnie nie tego nie robi - nigdy się
zapoko: może brudzić chęć info gromad do szopy, aby nie nie
zmieszają. Gdy jest bursz stawa je zapoko w okno mieszka-
nia - ma się dnoć przed piarniem.
Na Boże Ciało nie aptożę obnosi w okno - procesje tedy
nie przechodzi.
Obnoszą wieza nie zapoko, przy sułue. Same na ściannę
mieszają, aby zobaczyć je jeli nie chodzi". Gdy obnosi
jest dużo to wieza nie je na ściannę wozyci. Nie ma info.
wybranego obnosu, do którego nie modli. Modli nie do szypku

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

Obdarzyć: amiatki, lichtare, kinyje - ma schowane w
szopy - aby nie nie zaschły, nie zmieszają, wozie nie stłuk-
ty, kiedy ~~przej~~ gdy kładzie duży jak koleśkie obdarzyć
stawa na stole. Białe stół przyjemne białe sereta. Na stole
kładzie Ene Świeże - bo kładzie kase, szopy świeże - "ma
pamięć, że jakaj Pan Jezus chrześ".
Wprowadzenie (mianem Matki Boskiej Rozawicy) z domu do
domu przeniesiony jest mórancie. Gdy mórancie przyjemny
jest do domu info, stawa nie stole obdarzyć. Wszelkie przycho-
dzą, wieści i modli nie.
Kato drui w oki mieszają nie mórancie kinyje, stłukty nie
one z przesła na wode świecone: z szopy stłuk tego do szopy
Iny szopy z domu w dolna drogę szopy nie ugnedno mieszają
pół - kinyje. Szopy nie do ugnedno szopy ugned.
Kupowane je na targu. Szopy blaszane, gładkie, szopy
i szopy wozyci szopy wozyci szopy wozyci szopy wozyci
szopy.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

info

opisane. 200
Makowski
28 VII 1976

na skłębienie

Funkcje estetyczne.

ściany nie "mieszkaną" są białe. Długość 2 noży do roku - na jesieni i wiosną.

Dość są upoko zasuszone, przykryte koparką i rano. Nie kładzie info. na łóżko nagosek i jaskół - nie ma ich tam gdzie się siedzi, bo są wygodne, do przedniej nie poduszki, ale one małe są tylko do siedzenia. Bardzo podobne są, nie info. podobne, kolory, które ma małe kugie i okładki, nie białe, przypięte młode, bo "tak się przedło nie smole".

Długość mała szatki na on domy, gdzie mała jaskół przypięte na łóżkach (nagosek nie mała - przynajmniej). To do domy gdzie jest dużo młodek - poduszki też w tym młodek gdzie ma mała w gnie.

Na krosnach też info chodzą - mała mała a watek z "plotków". Kładzie je na podłogę na środek białego nardzenie i wieszakowy. Na codzień nie leżą bo "nie depozyt i bmda".

Na białym w Ranie kładzie info podobne "długie" młodek

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

info

opisane. 200
Makowski
28 VII 1976

na skłębienie

małobiałe. Długość jest dłuższe i podobne. Widać one nie ścianę gniazdo, aby przynajmniej nie ma wygodny".

Na przynajmniej one obok dźwigni i kłobacz. Na okładki z jaskółki, zostają na szatki.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

infor

na skemacie

został. 4.10
Melnik 02
28.VI.1976

Funkcje gospodarsze.

W "mieszkaniu" była kuchnia ziemiana, pod nią piec ^{z kuchenką} i kuchenka. W 1967 r. rozebrali "kuchnię" i postawili kuchnię koflową z piecem elektrycznym pod nią. W sieni postawili piec z cegły - dawny gospodarczy infor. Latem - w "mieszkaniu" nie było wtedy tak gorąco i nie było tu tych much.

Chłopa infor. nie piec - kupił w sklepie. Nie optacie jej nie piec chłopa tylko dla siebie. Gdy byli w domu sypialni - był mebel infor. przed chłopa. W drzwiach sypialni nocny i postawili na całej na obok pieca. Obok nocny dobrze zebrał. Długo przyjeżdżał samotni. Rano wstawał często i jemużabawa bodziec.

Upnie rano chłopa odjeżdża na dzień później na podwórko mięsi- karnie. Przyjeżdża go bratyni, kuzyni samotni i dawno cię czas leżał.

"Kopie kłoni, ale nie cda, bieżę - wstanie je ze f. kuchni w mieszkaniu - stał one 3-4 tygodnie, aż skłoni. Po zmianie wyjechał do domu. Sienią: mosto nie robi - "wzrostko robił w miedziom". Mieszkał wsi costacie dla siebie, części aistanie do ~~mieszkania~~ gospodarstwa.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

infor

na skemacie

został. 4.10
Melnik 02
28.VI.1976

Wielki mokr - bieżę na rzece.

Na górze bieżę infor. kolanotek, drewno na rzece. Poniżej fosse domów nie ma. Na górze pod podłogę - bieżę dawno zebrał. Ziemniaki przedawają w kopce. Ma cda awenta miedzi. Gdy miała oamie gospodarstwo dla nich w sieni.

Cośki sporządza w "mieszkaniu". Czynnosi zrobiane z przygotowania partki obijała nie w partii mieszkaniu obijała przez kredens, "kuchnię" stał.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

info

gł. Skw. Małkiewicz -
28 IV 1976

Skw. Małkiewicz

Funkcje higieniczne.

Do II wojny mogły być łazienki, szklarnie, ciekocię, następnie
 rozkładali na ławce i jałowcu mydło. Następnie trzęsawo
 kijawiano. Bielone płukano: sierało. Obecnie info. piene
 na metalowej gniazda (ławce) w kąpi. Piene w sieni. Bielone
 sierało na "gorze" lub na dywan. Nie robiły nigdy "białych piene"
 bo jest ciemno w domu. Często ubranie na stole z "miew-
 -konin". Bielone męczyły - rozkładali je na ławce stojącej
 w sieni (Taka sierała do "mieszkania").
 Często ubranie trzęsawo w oszpe. Trzęsawo dwa dni w sieni -
 rozkładali - miew me kufel, zmieszali je miew. Waniak miew sierało
 bo stawał by miew wyłączać - sierało je: miew do miew górze.
 Miew miew w "mieszkanie". Wmieszki gędy pomyśle, katew miew miew
 często miew dwoje.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

info

gł. Skw. Małkiewicz
28 IV 1976

Skw. Małkiewicz

Opinie, system zagospodarowania i meble.

Gdy dwuosobne wychodziła się miew dostaje się modica meble,
 które kufel walczyło gwałtownie. Są to meble na ogół górze
 - bardzo miew info górze bo "z miew miew, delikatne". Meble
 w stary w jesionie lub w sieni miew kufel. Nowe meble ładnie
 kufel gędy stojące miew dom. Wtedy stare miew do
 kufel lub miew kufel, bardzo miew miew miew i pale.
 Info. miew bardzo kufel miew miew - jest samo w domu
 sieni. (miew II - je ^{z sieni} kufel) gędy dwuosobne wychodziła się miew
 dostaje kufel, miew, kufel, sieni, ławce, miew, kufel -
 dostaje sieni ile miew. Dwa miew miew dostaje meble. lub miew miew
 miew meble, miew kufel obaj bez miew miew.
 Meble miew miew stolary są w sieni miew. Miew miew z tyłu miew
 bity ładnie miew - meble miew miew miew. Są one miew
 miew miew miew miew miew miew. Takie meble miew
 sieni w miew miew miew miew.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

woj.Skierniewice

infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz

10 VII 1976 r.

110176

fin.

Infor. urodziła się w 1934 roku w Wysokienicach. W 1959 roku wyszła za mąż i zamieszkała w Złotej u teściów. Ukończyła 7 klas szkoły podstawowej. Gdy przyszła do Złotej zamieszkała w starym domu - była tam sień, komora i "mieszkanie". W 1964 roku postawili "letniówkę" połączoną z chlewem. W 1968 roku postawili nowy murowany dom. W 1969 zmarł teść informatorki. Obecnie w nowym domu mieszka 9 osób: Infor. wraz z mężem, 6 dzieci, i teściowa infor. Mają 12 ha ziemi III, IV, V klasy. Mają 3 świnie, 6 krów.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO -2-

woj.Skierniewice

Funkcje gospodarcze

infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
10 VII 1976

W 1964 roku postawili "letniówkę" /patrz ankieta/. Postawili tam piec do chleba i kafłową kuchnię. W "letniówce" siedzą od maja do listopada. W listopadzie przenoszą się do domu. /robi się wtedy chłodniej. Gotowanie latem w letniówce pozwala utrzymywać porządek w domu, nie ma tam much i nie jest gorąco./ Dla świń gotują w parniku, który stoi na dworze. Obecnie budują nową oborę - tam będzie stał parnik.

W starym domu była "kuchnia" z cegieł i piec chlebowy. Tam piekli chleb- do 1964 roku tzn. do momentu postawienia "letniówki". W piecu chlebowym, który jest w "letniówce" mieści się 6 bochenków chleba po 6 kg każdy. Chleba nie kupują w sklepie - jest duża rodzina w związku z tym nie opłaca im się chodzić codziennie do sklepu. Pieką

woj. Skierniewice

infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
10 VII 1976

chleb co dwa tygodnie, obecnie częściej bo muszą dawać jeść robotnikom którzy stawiają oborę. Rozczyn robią w dzieży / stoi ona w spiechrzu obok "letniówki" - patrz ankieta / Dzieżę z rozczynem stawiają na podłodze w "letniówce" obok pieca - /aby urósł musi mieć ciepło/ Rano formują bochenki i kładą do koszyczków. Następnie wytrząsają bochenki na łopatę i kładą je na goły trzon pieca chlebowego. Po upieczeniu kładzie się bochenki w drewniane niecki i znosi do sieni - tam chleb stygnie. Następnie wnoszą do piwnicy - kładą na białe szmaty rozłożone na ziemi.

Ciasto na kluski robią na dużej stolnicy, która jest stawiana na krześle - wygodniej infor. gniecie się ciasto na krześle niż na stole. Weki robią w "letniówce" - są to kompoty z wiśni, do słoików kładą kiszane ogórki. Weki robią od lat 60-tych - rozpropegowane na

woj. Skierniewice

infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
10 VII 1976

Kursach organizowanych przez Koło Gospodyń. Zrobione weki wnoszą do piwnicy.

Kapusta kiszona jest co roku na jesieni. Obierają i szatkują ją w "letniówce" i następnie stawiają beczkę z kapustą obok pieca. Musi stać w ciepłe około 2 tygodni aby dobrze skisła. Potem wnoszą kapustę do piwnicy.

W lutym przez 2 tygodnie trzymają młode kurczaki i kaczki w kuchni przy kaloryferze. Po 2 tygodniach przenoszą je do "letniówki" - wstawiają tam trociniarkę aby im było ciepło. Są one w "letniówce" do marca. Na piecu chlebowym w "letniówce" trzymają proszek do prania, mleko odstawione na zsiadłe, barszcz, garnki, butelki, - by dzieci nie ściągnęły. Ciasto pieką w piekarniku szmatówki lub w prodiżu.

Czynności związane z gotowaniem, obieraniem ziemniaków, warzyw, robie

woj. Skierniewice

Funkcje gospodarcze

infor. [redacted]
spisła Ewa Markiewicz
10 VII 1976

niu ciasta mają miejsce w partii "letniówki" zajętej przez piec, wódniarę, stół i w części kuchni zajętej przez szamotówkę, kredens i stół.

Ziemniaki i warzywa, warki, kapustę kiszoną, węgiel przechowują w piwnicy, która znajduje się w domu/pod podłogą/. Te ziemniaki, które nie zmieściły się w piwnicy przechowują w kopcach. Ziemniaki potrzebne do posiłków za każdym razem przynoszone są z piwnicy.

W spichrzu przechowują ziarno dla kur, owies, jęczmień, mąkę, rowery i uprząż. Tu mąż infor. dokonuje drobnych reperacji. Latem infor. robi w "letniówce" masło, zimą kupują w sklepie - wtedy wszystko mleko odnoszą do rozlewni. Masło robią w kierzynie, która stoi w spichrzu. Zrobione masło wnoszą do piwnicy aby się nie roztopiło. Serów nie robią. Posiłki spożywają latem w "letniówce", zimą w kuchni w domu. Na "górze" trzymają saladerę, buty zimowe, kołowrotek, warsztat tkacki

woj. Skierniewice

Funkcje sakralne

infor. [redacted]
spisła Ewa Markiewicz
10 VII 1976

Obrazy wieszają się na ścianach na wprost drzwi. Gdy obrazów jest dużo wieszają się je na ścianach bocznych. Obrazy winny wisieć w każdym pomieszczeniu. Wieszają się je tak aby przylegały do ściany. Jeden z obrazów "Ostatnia Wieczerza" powieszony jest tak ~~żyje~~ górna jego część odstała od ściany - powieszono go tak ze względu na jego kształt podłużny. Pod Obrazem Matki Boskiej Częstochowskiej znajdującym się w pokoju sypialnym pali się świeczka - "lampka powinna się świecić pod Matką Boską Częstochowską bo taki jest przykazanie religii". Obraz ten winien wisieć nad łóżkiem - do niego się infor. modli /dlaczego nad łóżkiem infor. nie wie./

Wianki święcone w kościele w Oktawę wieszają się na strychu - bo tam nikt nie zrobie i szybko wyschną. Wiszą tam do następnego roku. Następnie się je pali. Palmę święconą stawia się w oknie w kuchni, po kil-

[redacted]
woj. Skierniewickie

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO -7-

Funkcje sakralne

infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
10 VII 1976

ku dniach wynosi się je na "górną". W Wielką Sobotę święci się "cernie" które zatyka się we wrota stodoły. Część z nich zatyka się za krzyżem wiszącym nad drzwiami wejściowymi do kuchni - mają one chronić dom przed pożarem. Na Trzech Króli kredą rysują znak krzyża i litery KMB na drzwiach kuchennych.

Na Matkę Boską Gromniczną gromnicą okapcano sufit znakiem krzyża - robiono to w starym domu, w nowym nie bo sufit jest za wysoko. Znak krzyża ma chronić dom ^{aby} ~~przed~~ w nim kłótni nie było.

Na Boże Ciało w oknie pokoju sypialnego stawiają obraz Matki Boskiej Częstochowskiej - okno przystrajają kwiatami, gałązkami zielonymi.

W pokoju stołowym na stoliku przy ścianie stoi ołtarzyk: figury Matki Boskiej, Jezusa, aniołki, krzyż i licznice. Stoją one w tym pokoju, bo w nim prawie wcale się nie przebywa - ołtarzyk więc się nie za -

[redacted]
woj. Skierniewice

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO -8-

Funkcje sakralne

infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
10 VII 1976

kurzy. Gdy ksiądz chodzi po kolędzie wnoszą stół z ~~sygnaturką~~ kuchni do sypialni, przykrywają białą serwetą, ustawiają ołtarzyk, Pismo Sw., wodę święconą, kropidło, zapalają świece, układają zeszyty dzieci do religii. Ksiądz przegląda te zeszyty. Świece zapalają dlatego, bo ksiądz to osoba duchowna. Pismo Sw. kładą bo ksiądz każe.

Gorsze obrazy wieszają w "letniówce" i w kuchni, lepsze i nowe w pomieszczeniach mniej używanych aby się nie zniszczyły. W czasie burzy ludzie na wsi wystawiają w okno obraz Matki Boskiej Częstochowskiej - ma on chronić przed burzą. Infor. w czasie burzy zapala gromnicę i wystawia w okno.

woj. Skierniewice

Funkcje estetyczne

infor. [REDACTED]

spisała: Ewa Markiewicz
10 VII 76

Lóżka ścielą wysoko, spowodowane to jest dużą ilością słomy i wysokimi pierzynami. przykryte są kapami /łożka w stołowym/ kupionym w Rawie. Łóżka w kuchni przykryte są prześcieradłami. Na łożkach w sypialnym ~~stołowym~~ są położone poduszki - na białym tle malowane są kwiaty. Poduszki te kupiła teściowa infor. w Rawie na targu. tzn. poszewki. Kładą poduszki na łożkach bo tak jest ładniej. Na poduszkach tych się nie śpi. Pod koniec lat 60-tych zanikł na wsi zwyczaj kładzeni na łożkach rogówek i jaśków. Obleczone były one białymi poszewkami na których wyszywano kolorowe kwiaty lub wstawiano fabryczne koronki. Poduszki te można jeszcze spotkać sporadycznie w niektórych domach. Infor. nie obleka poduszek w poszewki wyszywane - - poszewki te zniszczyły jej się. Na wersalce leży lalka; nie

woj. Skierniewice

Funkcje estetyczne

inf [REDACTED]

spisała: Ewa Markiewicz
10 VII 1976

daje jej się dzieciom do zabawy.

Przy łożkach stojących w kuchni na ścianie wiszą maty słomiane kupione w Rawie. Chronią one ścianę przed zniszczeniem.

Na podłodze w pokoju stołowym leżą chodniki, które teściowa infor. robiła na warsztacie. Mają one nitkę lnianą a watek z "płatków". Podłoga w tym pokoju jest malowana. W kuchni i pokoju sypialnym nie pomalowali podłogi i nie rozłożyli chodników, bo tam się częściej przebywa - "farba by się starła". W pokoju sypialnym rozkładają chodniki kiedy ksiądz chodzi po kołędzie, na święta Bożego Narodzenia i Wielkanocy. Zdjęcia wiszą w pokoju stołowym i sypialnym. Nie wieszają się ich w kuchni bo mogą się zniszczyć. W oknach ustawione są kwiaty w doniczkach, wiszą firanki kupione w sklepie. Doniczki z kwiatami stojące na parapetach w pokojach zimą przenoszone są do kuchni - aby nie zmarzły.

woj. Skierniewice

Funkcje estetyczne

infor. [redacted]
spisała EWA Markiewicz
10 VII 1976

Przed II wojną przyozdabiano "mieszkania" wycinankami. Zaprzesano wycinać w latach 50 - tych - "nowa moda, trzeba było dziećmi się zająć". Przed II wojną ze "Słomków" robiono pająki, które zawieszono u sufitu. Po II wojnie robiono pająki z bibuły - zawieszano je przed Wielkanocą zdejmowano na jesieni. Wstążki od pajaków przypinano pineskami po rogach. W 1965 r. przestano robić pająki - wyszły z mody. Pająki robią obecnie na wesela - przyozdabiają nimi wszystkie "mieszkania".

woj. Skierniewice

Funkcje rekreacyjne

infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
10 VII 1976 r.

Na łózkach stojących w pokoju sypialnym śpi teściowa infor. z 2 wnuczkami./patrz ankieta/. Na kozetce śpi najstarszy syn infor. W kuchni na jednym łóżku śpi mąż infor. z synem, na drugim infor. z najmłodszym dzieckiem. W kuchni letniej stoi kołyska w której najmłodsze dziecko infor. śpi w południe. Zimą kołyska wnoszona jest do kuchni. Goście przyjeżdżający do infor. śpią w stołowym na wersalce. Gdy przyjedzie dużo gości śpią po troje na łózkach.

Sąsiedzi przyjmowani są w letniówce lub w kuchni - zależy o jakiej porze dnia i roku przyjdą. Urzędnik przyjmowany w kuchni lub letniówce. W listopadzie, grudniu i styczniu spotykały się kobiety na przedzeniu. Spotykały się codziennie w innym domu. U infor. spotykały się w "mieszkanu" starego domu. Przestano spotykać się w latach 60 - tych - "bo len zdrożał". Obecnie oddają len do punktu skupu. W lutym wyciąga-

woj. Skierniewice

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-43-

B 1310

Funkcje rekreacyjne

infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
10 VII 1976 r.

gano krosna i tkano do Wielkanocy. Warsztat tkacki ustawiała teściowa infor. w "mieszkanu" koło okna. Obecnie nie tkają bo materiały można kupić w sklepie, w wełniakach młodzi nie chcą chodzić.

W listopadzie i grudniu spotykają się kobiety na "pierzaczki". U infor. nie było darcia pierza. Gospodarze częstują ludzi którzy przyjdą na pierzaczkę wędliną, ciastem, herbacaną. Przed II wojną obowiązującą potrawą była kapusta z grochem. "obecnie wyszła z mody"

Sąsiedzi przychodzą nieraz wieczorem do domu infor. na tv. Przychodzą głównie mężczyźni i młodzież.

W nowym domu robili przyjęcie z okazji I Komunii dziecka infor. i z okazji chrzcina. Gości przyjmowano w stołowym. Nie było ich tak dużo aby wynosić meble.

woj. Skierniewice

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-44-

B 1310

Funkcje higieniczne

infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
10 VII 1976 r.

Piorą w pralce. Latem wynoszą ją na podwórko, zimą piorą w łazience. Pralkę kupili w 1964 r. - wtedy byli jednymi z nielicznych którzy mieli pralkę. Wypraną bieliznę płuczą latem w balii metalowej na podwórku, zimą w wannie w łazience. Suszą bieliznę latem na murawie za domem, zimą rozwieszają na "górze". Pościel maglują na ręcznej maszynie - latem na stole w "letniówce", zimą na stole w kuchni. Zanim kupili pralkę prali na metalowej tarce. Presują koszule, bluzki w kuchni na stole. Gdy wyłączają prąd używają żelazka na węgiel.

Myją się latem w "letniówce", dzieci w łazience. Zimą wszyscy w łazience. Jest oddzielna miska do zmywania i mycia się.

Pościel zmieniają dwa razy w miesiącu. Ubranie przechowują w szafie, w kufrze kobiety trzymają wełniaki i zapaski.

[redacted]
woj. SkierniewiceCzynniki zmian, system
zaopatrywania w meble, opinie infor.infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
10 VII 1976

Gdy kupuje się nowe meble wstawia się je do pokoju lub kuchni - stare wyrzuca się lub wstawia do komory lub "letniówki". Gdy ludzie mają pieniądze wolą kupować komplety niż pojedyncze meble - "bo ładniej jest gdy się ma takie same meble". Meble kupowali do lat 60-tych u stolarza w Jeżowie lub w rawie. Obecnie kupują w sklepach. Stolarza w Złotej nie było - był w Wysokienicach ale robił tylko dla swojej wsi /Kowalczyk się nazywa/. Wolą meble na wysoki połysk, ale są to meble drogie, oni nie mają pieniędzy.

W okresie międzywojennym i po II wojnie stawiano meble przy ścianach. Obecnie stawia się je po środku i w rogach ścian - są teraz większe pomieszczenia nie tak liczne rodziny. Gdy stawia się meble przy ścianach jest więcej przestrzeni. W pokoju sypialnym teściowa infor. postawiła łóżko na środku pokoju "aby się ściana nie zniszczyła"

[redacted]
woj. SkierniewiceCzynniki zmian, zaopatrywanie
w meble, opinie infor.infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
10 VII 1976

Wposagu dostają obecnie oprócz inwentarza żywego stół, kredens; gdy rodzice dziewczyny są bogaci dają jej komplet mebli. Jeszcze w latach 50-tych dostawała dziewczyna w posagu kufer - infor. dostała /brała ślub w 1959r./ W kufrze przechowują wełniaki i zapaski. Kufry będą na wsi tak długo dopóki będzie się chodzić w wełniakach i zapaskach. Kufry stawiają w pokoju który jest "paradny". Gdy dziewczyna po zamążpójściu zostaje z mężem u swoich rodziców w domu nie dostaje posagu - dostaje wtedy wszystkie meble po śmierci rodziców.

Stawiając nowy dom założyli w nim centralne ogrzewanie - jest wygodniej bo nie trzeba w piecu palić i ogrzewa się cały dom.

Przed II wojną /do lat 20-tych/ były "kuchnie" z cegły, z kapą. W kapie był "Syber", który odprowadzał dym do komina. Nad "kuchnią" był piec piekarski. Od końca lat 20-tych niszczyli kapy - "bo tam były takie

woj.Skierniewice

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-17-

B 1310

Czynniki zmian, zaopatrywanie
w meble, opinie infor.

infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
10 VII 1976 r.

zakrętasz w których kurz się gromadził i się wiecznie kurzyło". Bu -
rzyli też piece chlebowe - gdy stawiali małą kuchnię piec chlebowy s
stawiali pod kuchnią. Zdarzało się że piec chlebowy był w sieni a
wejście z "mieszkania". Drzwiczki prowadzące do pieca piekarskiego
znajdowały się w ścianie obok "kuchni". Przed II wojną zaczęto stawiać
"kuchnie" kaflowe - nie były one we wszystkich domach; kto miał pie-
niądze to stawiał. Po II wojnie "kuchnie" kaflowe są powszechne. Za-
częły wchodzić w modę szamotówki.

W okresie międzywojennym jedzono na ławkach tzw. "stołkach"; każdy sam
robił "stołki". W okresie międzywojennym ~~nie~~ były ławki z oparcia-
mi - robili je stolarze. Ławka taka jest u rodziców infor. w Wysokien-
nicach. Mieli te ławki ci gdzie była duża rodzina. Siedali na niej do-
rośli i goście. Na ławkach w tych nie kładziono garnków. Robił je sto-
~~larz~~ mieszkający w

woj.Skierniewic e

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-18-

B 1310

Czynniki zmian, zaopatrywanie
w meble, opinie infor.

infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
10 VII 1976 r.

larz z Wysokienic - Klinów - Kowalczyk. Przed II wojną stół był u
wszystkich w domu. Nie jedzono przy nim - blat stołu był przykryty,
stał na nim krzyżyk i "osóbki". Sadzano przy stole urzędnika, jedano
przy nim gdy przyszli "więksi goście". U bogatych były dwa stoły - je-
den w jednym mieszkaniu, drugi w drugim.

Był stolarz w Złotej /Kubiak/, który przed II wojną robił stoły, stołki
Teściowa infor. stwierdziła, że dobry stolarz to jest w mieście a nie
na wsi. W okresie międzywojennym były popularne kufery - dostawała
je młoda w posagu. Zawsze były koloru zielonego. Infor. nie wie od kie-
dy dziewczęta zaczęły otrzymywać kufry w posagu. Obecnie w tych do-
mach gdzie młoda nigdzie nie pracuje, nie chodzi do szkoły kufry dają
do dziś. Można je zrobić na zamówienie u stolarzy. Kiedy wyszły z uży-
cia skrzynie infor. nie wie. Tuż przed II wojną były komody różnej

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-13- B 310

woj. Skierniewice

Czynniki zmian, zaopatrzenie w meble, opinie infor.

infor. [redacted]
spisane Ewa Markiewicz
10 VII 1976 r.

wielkości. Można je było spotkać tylko w nielicznych domach - głównie u bogatych. Przechowywano w nich koszule, bluzki, talerze,

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-1-

B 1311

woj. Skierniewice

spisane: Ewa Markiewicz
23. VII 1976

Źył informator 18 lat poza miastem - służył w wojsku pod Skierniewicami.

Infor. mieszkał w [redacted] uczęszczał do klasy
szkoły podstawowej. W [redacted] wyjechał z matką i zamieszkał
w [redacted] witejskiej. Wzrost mieszkał w [redacted] „miesz-
kanie” było mu zamieszkałe. W 1940 r. przeniósł się
z matką i dwójką do „mieszkania”. Razem z tescinami prze-
dzili wspólne gospodarstwo, natomiast każdy gotował dla
siebie. Wspólnie piekli chleb i przygotowywali jedzenie na sa-
mą maszyną rodzinną. Tescinami użytkowali gospodarstwo
III, II, I, natomiast infor. II, I, II. Od [redacted] tescinami nie mieszkał
w infor. (przeniesli go do córki). Gdy tescinami nie przeniesli
infor. mieszkał przez w [redacted] i starcie samostanowił. -
Mama zła z nimi.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

ing [redacted]
opisane: Sula
Melnicki.
23^{III}1976

Funkcje mieszczyna (czasami, gwałtownie, rzadziej: osadnicy)

Przed II w. podwór
nie dojeżdżały po
wozi i kłosa nie
je na podwórze
kato pięta; sto-
me dawano i o-
dani spoty.
nie spiano
na łożach.

Infj. u mieszcz. żyje u mieszczanin na dole. Na kosciele infj. lub
jei maż ktade nie u osady dnia. Na kosciele obywateli z pokazi
żnię goscie, którzy przyjeżdż do infj. u odwieczny, umieli przyje-
dzajacy na wsiach.
Gdy u domu mieszcz. decyduje, spędzali się do nasem -
nas u infj. ^{lub} u nich. Obecnie infj. u u mieszcz. jedne
patek ten decyduje u mieszczanin - za nami, drzwi na wsiach
nie przyjeżdżają, tu jest ciepło od osadników. Drzwi przyjeżdżają
na jedne lub dwa dni u czasie świąt wielkanocny - wtedy jedne
u pokazi. W 1959. u czasie świąt Bożego Narodzenia wypracuje
infj. coie wsiach. Od osady i u czasie gospodarki pozycyji oboty,
ktore joustowali u pokazi. Wmiesz. Wymiesz. u pokazi do
oboty kredens. Tęże. u mieszczanin przygotowane infj.
jedzenie - alek, wędline, wędle, trzymate u komose (III).
Tężycy u osadnik - sam infj. wyjeżdża mieszczanin. Goscie
wsiach nasu przygotowane do domu, wsiach u nich goscie -
- speli u obodole i na stonnie utworony na podwórze mieszczanin

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

ing [redacted]
opisane: Sula
Melnicki.
23^{III}1976

ing [redacted]

Jedno mieszczanin
osadnikami, które przychodzi joustowac u infj. przyjeżdż
u mieszczanin lub gdy jest ciepło na czasie przed domem.
Gdy u czasie świąt przychodzi osadniki odwieczni żyje. nie
czestuje ich - wtedy maż nie u domu. Gdy osadniki przyjeżdż
u czasie goscie, tej nie osadnikami.
Ulebeki co dyje dojeżdża joust u kadziela - wsiachy nie wtedy
osadniki. Infj. przygotowane u mieszczanin stot: kosciele joustowac
ze joustowac czy ego trzej mispoc. Nie było joustowac. Gdy
u domu, do którego przyjeżdż u kadziela joustowac dwa alek,
do osadniki dylebeki joustowac ulebeki. Obecnie kobiety nie
przeje - nie sieg łow, a gdy ktos joustowac do oboty do punktu
dajacy. "Teni osadnik moime u oboty koscie." u kadziela dojeżdż
u kosciele i goscie. W oboty kobiety niejeżdż do koscie
- infj. stotowac osadnik przy osadniki u mieszczanin: u czasie
wsiachy osadniki koscie dojeżdż, joustowac.
Przejeżdż: "odbywa się nie drimaj - dyje modzej nie dojeżdż. Na
joustowac" joustowac nie. Przyjeżdż osadniki i osadniki do

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

Woj. Skierniewice

opis: C. Małuchowski
23 VII 1976

prześnanej lub drugiego w nocy. Najbardziej nie „przesadzić” w sypialni
garniejszenia. gdzie jest pięć - „pokój by nie zabrakło, bo przenie
truska po domu”. Stoty, także sypialni nie w garniejszeniu. Był
spokojni ady dyda jest gorsetunek.

Gdy kądś chodej pokolewne przynajmniej jest i nie pokój,
bo daw jest razem usyba, a w „mieszkanie” jest nie gospod-
-dawe!

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

Woj. Skierniewice

opis: C. Małuchowski
23 VII 1976

Funkcje estetyczne.

Praca II wojna przodolabiano sciany wydziankami - wieszano
je między obrazami. Przyklejano je do sciany - były na tło
właściwego popieru przyklejano kolorowy popier wydzianko dei
w kolorowego popieru kwiatki gazdzy. Przyklejano wydzianki
przed wieszaniem - wydzianki je wydzianki kolorowy na wni.
W czasie wojny przestano przodolabiać mieszkanie wydzian-
kami - „widocznie moda na nie przeszła!”

Do potary lat 60-tych także przyklejali białymi przetrze noctami,
na ^{skorze} ceo były wydzianki mulska kwiatki. Na tło kwiatki wagał
i jasni - ich biote poszedli były wydzianki. Po II wojnie obok
kolorowych wydzianki były fabryczne wstawki. Na poduszki
nie gano - były one do stroyi! Regimety - bo „przeszła na
nie moda, młodsi nie umieją wydzianki”. Na scianach
w mieszkanie wieszano kolorowe ręczniki (na białym
płótnie były wydzianki kolorowe). Ręczniki de stroyi do
stroyi w niektórych domach na ni maime jeszcze spakcei
kieszonki i jasni (mogęli być nie ma - widać w nich pierniki
dla dzieci.

na: Schemacie

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-8-

B 1311

opis: Kasa
Mankiewicz
23 VII 1976

na: Schemacie
dok: Schemacie
- ob: Schemacie
- ob: Schemacie

W pokojach na podłodze utworzone są chodniki, które inform. same mówią na temat. W mięśniu chodników nie ma - daw nie były zos. gniezda, kury nie, wina nie białe. Ściany we drzwi miękkości; pokój z białymi na kółkach miękkości. Pościel ściany w - zmasz do roku. Nie mówię ich - bo daw już jest stary, aase jej niebnie i postać moją. Na nacie nowego nie stawa, bo nie moja materjał. Nie dwa, trzy stawa, bo są stary - go co imi moją daw!"
Fotograf: na ścianie nie ma. Widać w pokoju zdjęcie ślubne i jej i jej - dzieje się w czasie w zoda. Pościele zdjęcie na ścianie w pokoju, bo "mięśniu" może nie zniszczyć. Łaska rozuelone są wyoko - sporadycznie do jest dusz i łosch atomy; gniezdnami. Przynęta są kopani, które info. doctate od Agnieszki na imię. Info. bardzo do kopki nie jakoboję - są legne od gniezdnami, które danyj kładzono na łosko, bo nie dale wyoko nie brudek.

na: Schemacie

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-9-

B 1311

opis: Kasa
Mankiewicz
23 VII 1976

Funkcje obrotowe:

Obrotowy wieża nie na ścianach niebnie. - gdy jest ich bardzo dużo do wieży na ścianach bany. Stawie obrotowy, bardzo zniszczone wieża "mięśniu" - daw do pokój. Jedną z obrotów paręta info. w komo-ze (II). - jest on bardzo zniszczony. Modni nie info. do wieży obrotowy bany "mięśniu". Obrotowy wieża w tej gniezda, że nana przylega do ściany - w innych domach na on, iktne obrotowy wieża przedzys!"
Ścianie ścian: wieża przed wieżami do domu. Po kilku dygnacjach, pi. w gniezda, wieża jest w komo-ze. Wiza one daw do następnego roku - gniezda jest nie je. Panny stawa na stole "mięśniu" - naderz w dz stronę parobit palme, gniezda bany gniezda nany - wtedy gniezda obrotowy. B miękkości, dwóch gniezda je.
W pokojach na stole stoi oddany - kury, amiotki, obrotowy, liczniki. Stoi on daw, bo w miękkości moją nie zniszczyć.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

infor.

opis: Ewa Malinowska.

23 VII 1976

rodz. Skwernice

W pokroju przyniesiony jest krosna który chęć jakalednie
 zapadła snęce, - "na zwał wiany", która Rima Śnęce. -
 krosna dek krosat! Krosna serca do pomieszczenie, w których
 jest przyniesiony. W gospodarstwie (Mieszek Motta Rosiej Rosar-
 cowej) po domach noszony jest noszenie. Wgł dom, w
 którego noszenie jest również nie samodzi, modla się.
 Roszenie przyniesiony jest do każdego domu. Infor. przyni-
 onych w pokroju - istota daw krosna, krosna. Na stole
 noszony jest obrotu, zgodnie nie snęce.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

infor.

opis: Ewa Malinowska

23 VII 1976

rodz. Skwernice

Funkcje higieniczne.

Praszenie infor. w "mieszkanie" - stół sypnia na śnede. Gł-
 y i nęcy do praszenia jest dwoje, praszenie na stole
 w pokroju (daw, gł-^{nie} nie ma obrotu). Praszenie ma-
 infor. w "mieszkanie" - łoban, a łoban gł-^{nie} i siew-
 jest ciepło, nie zadużenie jak paloge (w sieni jest gł-^{nie}
 podłoga). W duszy gwałt gęty briliant na ramotacie
 stojący w "mieszkanie". Brilant na metalowej dacie, która
 notaria "w nancence. Powiliane noszenie na dwoje, łoban
 gdy pada dwoje lub snęq sypnia na gęty".
 Maglony briliant w "mieszkanie" - noszenie je na stole
 - aby było wygodnej stół notaria na śnede.
 Mycie nie w "mieszkanie". Medycyna przenosi w sieni do
"mieszkanie": łoban, gdy jest ciepło, umieszcza infor. mycia nie
 na dwoje. W tej samej medycynie umieszcza łoban nęcyte.
 - notaria medycyna w "mieszkanie" stół ramotacie. Infor-
 wa nie nos dwoje - je paloge lub ^(mieszkanie) sypnia, pal-
 wnta i gęty.
 Brilant umieszcza w sypnia. Dwoje wntiały infor. i kufne.
 Brilant umieszcza wntiały na gętych w komorce.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

uj. skrócone

uj. [redacted]
opisane: Eva
Makusiewicz

Opisane info, system zagospodarowania i meble.

23.11.1976.

Obecnie nie kupuje mebli na targach i wycieczkach lub w domu - obecnie rzadziej się mieszka na wsi, jest to nie możliwe dostać i oklepie. Meble się kupuje w, obawy budując nowy dom, żeby sobie kupić meble i gotowe. Info. bardzo na one podobają, ale są rzadziej - warte jakoś na starość sobie meble.

Obecnie w gospodarstwie kupują meble. Info. kupują dostają - trzymają w kamieniu. Kupują meble gotowe w sklepie domu - będą one dotąd dopóki ludzie będą mieli w miarę - nie ma innej możliwości przenieść i kupić, bo stania się wyjątkiem.

Pielonowe ściany już nie ma nie używają - ludzie mają na różne kolory, kiedy wlatki. Można się malować jednolitym kolorem. - malują się jednolitym koloru dęki pomieszczeń, które są "od parady".

gdzie ludzie kupują nowe meble stare wnoszą do letnisk, kamion do wnętrza, nie gdzieś kupić w to lub nabrać je: gale.

Bo w tym, w domu domach gdzie było się: mieszkać i komora, zamieszkała komora nie jest, lub dostają sobie nowe mieszkanie. Rodziki do najnowej bogaci, później: biedni - biali pozostali.

W mieszkaniu podobają się info. niektóre akcesoria, takie jak dywany, ale nie to trzeba mieć w mieszkaniu

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

uj. skrócone

uj. [redacted]
opisane: Eva
Makusiewicz
19.11.1976.

Info. urodziła się [redacted]. Ukończyła 4 klasy szkoły podstawowej. - do szkoły wieszurze do w powiecie. W [redacted] wzięła za męża. zamieszkała w miasteczku i mieszka w domu, gdzie sądownictwo się przenosi, komora: "mieszkanie". W [redacted] postawili nowy dom na miejscu starego. - w domu było mieszkanie do drzwi. Sam budował majetek w Zedlina. W [redacted] umiali się dowiedzieć info. Cóż info. wzięła za męża: mieszka w Skaszynodach, są info. on w domu i trójpien dzieci mieszka w info. Synowa podchodzi se on wójcie, należącej do parafii w powiecie. Obecnie Kubanie budują nowy dom, mury, portenowy. Sam będzie stał po drugiej stronie osady. Obok domu wybudowali oborę, chlew, stajnię i stodołę. Mają 10 ha ziemi. Informacji udzielał również mąż info. Antoni Kuba, który był obecny przy przeprowadzeniu wyjazdu, on sam synowa info.

[redacted] woj. skieniewskie	STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO -4- Funkcje estetyczne	B 1312 info: [redacted] spisala: Ewa Nowak 19 VII 1976
<p>W „mieszkanie” i pokoju palenicy są pomalowane w kolonie jasnego brązu. - jest do bardzo wygodne, gdyż podłoga nie pobrudzi szare nie ja mokre śmieci, nie malowane gniła. Na podłodze nie stada chodników ~~info ich nie ma, są one info nie pobrudzi, chodnikami~~ nie se względu na matę drewna - szybko je pobrudzi. Info. kupa dywan, między stądyma nowy dom. Później go w pokoju, który samemu na kluczu, aby drzewa staw nie wcho- dąty. do meblowane (pustano os. 7 lat temu - tu. pod koniec lat 60) stadażone nie toda rozgali: jasni. Poszewki ich były wyprane, wyprane ich były przesłonięcia, których: przy- krywane tosta. Obecnie rozgali: jasni rozpiety w modny - można je gotować z meblowymi domów. „Wszystko w modny bo ludzie kupują tapczany: wieszaki” tosta oszczędnie nie: oszczędnie wykończone - pomalowane do jest duże ilości stomy. tosta przyniemy są kopami przyniemy i barw. Na ścianie, dom tosta, wina maty - parwane są one w celu aby nie pobrudzić ścian, ani przyni.</p>		

[redacted] woj. skieniewskie	STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO -5-	B 1312 info: [redacted] spisala: Ewa Nowak 19 VII 1976
<p>Na stole w sieni: w „mieszkanie” znajdują się lenota. - ładnie do wyglądu. Lenota jest lepsze od szoty - jak nie pobrudzi do szoty wytarzają pralni. Fotografie nadzime: nowe domy religijne mieszają „w drugimi mieszkanie, aby nie mieć mieszają” Ściany w sieni pomalowane są na kolor zielony, w miesz- kaniu na kolor melonowy, a „w drugim mieszkaniu” na żółto. Na to później jest watek. Obecnie nie wi melon na kolor kamolasy, barwy: melonowy nie jest modny - info. nie potrzebne parwane dalsze. W nowym domu w pokoju info. duże pomalować przez ścianki - „jest do tenos bardzo modne”. W kuchni ścianki nie pomaluje, bo nie szybko zniszczą. We wszystkich oknach stoją doniczki w kwiatach - tak jest ładnie. Wokna siana żółci. W ok. międzyokienku ramienu na sułku lub drzewku żółci popienac.</p>		

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

B. 1312

-6-

opis: Ewa
Malinowska
19 VII 1976

Funkcje sakralne.

Opisy o treści religijnej pojawiają się we wszystkich mieszkańcach - "jakiś ktoś nieżył, do którego obnoszą chleb".
 Należy obnoszą ^{obnoszą} chleb do mieszkańców, które są między innymi. Do lat 50 tych ludzie mieli bardzo duże obnosy - wieszali je w pokoju, wisi przy ścianie, na ścianie na wprost drzwi wejściowych i na ścianach bocznych. Obecnie obnosy jest mniej - "zanikła ta moda". Obnosy duże, poduszki często wieszają się w tej chwili, że góra ich wciąż odstoja od ściany - obnosy ^{poduszki} dają ładniejszy wygląd.
 Otarczyki stoi "z drugimi mieszkańcami" na stole. Stłada nie ma nigdzie książki, amulety, kadzadła. Otarczyki jest symbolizacją, że trzymają go w "mieszkańcu", bo nie może szybko zniknąć, dzieci mogą coś zrobić. Gdy ktośś chodzi po katedrze, lub gdy go wii chodzą z Różanicem (przebraniem, w sądzie Matki Boskiej Różnicowej) stoją otarczyki na stole "z mieszkańcami". Po lat stołu, przytulają brata siewca, wykładają siewca - ktośś tak kasał - ktośś na stole Piomo Siewca i reszty do religii. Gdy go wii chodzą z Różanicem na stole obok otarczyka ktośś odwrócić. Wierzenia do

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

B. 1312

-7-

opis: Ewa
Malinowska
19 VII 1976

mieszkańca schodzą się wędrowni - wszyscy nie modlą, śpiewają pieśni o treści religijnej. Różnicę przenoszą jest w domu do domu. Chodzenie z Różanicem praktykowane jest od 1970 r., kiedy ks. Różnicę obywateli wydziału. W Oktawie Świeci się wianki w kościele. Poświęcone przez pieśni wias (kille dygami, w mieszczce) "z mieszkańcami" na ścianie, potężny signosie na górze, lub do komory - "go do by nie nie zniszczyło i nie przewiodło". Świecone palmy stoją na stole "z mieszkańcami". Stoją one kille dygami i Różnicę w ogniu.
 Na Matkę Boską Gromnicę świeca nie w kościele gromnica, która obnoszą się na ścianie "z mieszkańcami" duże książki. Obecnie mieszka osoba mała mała książka - przewinął ten, gdzie są bardzo stare domy. W naszym domu obnosy jest bardzo wygodny, mi duca go zniszczyło. Gromnica chowanie w "drugim mieszkańcu" w sypialni, aby nie nie zniszczyło. Gdy jest łóżko stojąca ją zgodną w domu - nie one dwa w domu przed postawem.
 Na ścianie przy drzwiach przed II. wianko kroguliczi na stole: Zagnano nie mażąc palce i ułanie przed wyjściem zdani na jank. Sarg, do wias. Kupasano je na ławach. Różnicę klaszane, glinare.

wp. skłameńce

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

B. 1312

6-0 -10- info.

wp. skłameńce

Funkcje nigdzie inne

19 VII 1936

Do II w. prano kijankami. Kosztowane ^{innowacje} białe, na stółki i mienki-
 mi, gdzie były już i wewnątrz mydło. Następnie ugnano
 stółki u białe, na dół: „trójmano” kijankami. Po II wprze
 prano białe, na tarcie (metalowej podłce). W latach 60-tych
 pojawiły się na si pralki. Infor. Kujane pralki w 1968 roku.
 Prania u mieni. Białe, nie ma gozle lub na dół. Latem
 często noszących nie amant. Białe, mogą być nie wpram-
 ty, które sągdzają się w każdym domu na wpr.
 Myje się u mieni w misce, w której zmieszają destylację.
 Co sądzicie kapie drzewa i metalowej balii, które stoi u
 komorce.
 Białe, ^{innowacje} ^{innowacje} w siołce. Wewnątrz białe infor u kujane,
 które stoi u komorce.

wp. skłameńce

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

B. 1312

-11-

wp. skłameńce

Sytem rozpatrywanie o meble, czyli zwan.

Meble kupowane
 u stolarzy były
 bardzo solidne
 wykonane, stała
 one przez długie
 lata. Meble na
 są przetrwały, są
 nie, nie mówią -
 u silnej polskiej
 odpade.

Obecnie meble ludzkie kupują u sklepu w Radzie lub u głu -
 chach, skłameńce. Do lat 60-tych kupowano meble u
 targach w Jędrze, Radzie lub ^{innowacje} u stolarzy.
 Gdy starszy, młody dom kupują komplety mebli na sągi przetr.
 Meble dalej bardzo nie infor. Jędrze - u krawca na ród nie
 łodzi. Infor. dalej u stolarzy. W latach 60-tych kupowano meble u stolarzy
 - dłużej jak jest infor. nie nie, przetrwały, nie dłużej jak jest infor.
 Meble kupują głównie sągi, stółki, wieszaki, ^{innowacje} ^{innowacje} łóżka i łóżka
 nie kupują - wpramty u mieni. Po kupowaniu mebli mebli
 stare wpramty nie do komory lub na gozle. Gdy meble są bardzo
 umiarkowane prali nieję. Meble dostają się do dółki i u
 posady. Do lat 50. dołki u pralki kujane i wieszaki (pramty
 infor. infor). Dółki kupują nie dółki - mebli nie chodzą
 u wieszaki. Tam gdzie mają wieszaki prali kujane - u wieszaki
 nie można pralki u siołce - stółki nie sągdzają.
 Infor. nie pralki nie mienkami, u których obecnie meble.
 Są u meble. Obecnie prali meble na 4-5 mienkami.
 W mienkami domu, mienkami będą 5 mienkami. Pralki
 do domu pralki - dom pralki prali dołki do
 miasta a nie na wiesz. Pralki prali pralki nie

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

B. 13/12

-12-

infor. [redacted]
 zinde i swa
 matulona
 13 VII 1976

woj. Skierniewice

meli stanyca. Kuzi meble na woz gotyjak. W podlogach
 dwie potozje dywanu.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-1-

A Z E B 1313

infor. [redacted]
 spisała Ewa Merkiewicz
 13 VII 1976 r.

woj. Skierniewice

110/76

14

Informatorke urodziła się w [redacted] Ukończyła 5 klas
 szkoły podstawowej. Gdy miała 17 lat poszła na służbę. Służyła do
 21 roku życia w [redacted]
 W [redacted] wyszła za mąż. Mąż infor. był przez 25 lat woźnym w szko-
 le [redacted]. Obecnie jest na rencie.

Dom, w którym obecnie mieszkają został postawiony w [redacted] Stary
 dom stał na tym samym miejscu co nowy. Został on zniszczony w cza-
 sie II wojny. Ponieważ dom uległ zniszczeniu mieszkali początkowo
 u sąsiadów - u Kubiaków, po tem postawili "ryglówkę" w której za-
 mieszkali budując nowy dom. Po wybudowaniu domu cała rodzina za-
 mieszkała w "drugim mieszkaniu". W " pierwszym mieszkaniu" stał piec
 z cegły - tu gotowali, trzymali worki z mąką, ziarno dla kur. Po
 roku c [redacted] jak

[redacted]
woj. Skierniewiceinfor. [redacted]
spisła Ewa Markiewicz
13 VII 1976

roku czasu jak wyszykowali "pierwsze mieszkanie" wstawili tam łóżka kupili nowe meble.

Infor. mieszka w tym domu z synem i córką. Córka chodzi do LO w Rawie syn pracuje w fabryce w Rawie jako technik. Nie mają ziemi. W zeszłym roku / 1975 / przepisali całą ziemię / 5 ha / najstarszemu synowi, który mieszka w Złotej. W czasie prac polowych pomagają synowi. Mają 1 Krowę i 1 konia. Druga córka infor. mieszka w Piotrkowie Tryb.

Funkcje sakralne

Poświęcone w Oktawę wianki wieszają się na ścianie zewnętrznej domu na framudze drzwi lub okna - tutaj szybciej wyschną niż w domu; w domu mogą zapleśnieć. Jak dobrze wyschną / po 1 miesiącu lub 2 / wynosi się je na "górną". Wianki mają chronić dom przed pożarem.

[redacted]
woj. Skierniewiceinfor. [redacted]
spisła Ewa Markiewicz
13 VII 1976 r.

Poświęcone palmy zakładają za obraz lub stawiają w oknie. Infor. stawia je w oknie w "drugim mieszkaniu" Stoją one tam cały rok - potem je się pali.

Obrazy wieszają się na ścianie szczytowej. Gdy jest ich więcej wieszają się je na ścianach bocznych, ale bliżej szczytowej. Na ścianie szczytowej winny wisieć obrazy: Matka Boska Częstochowska, Karmiąca, Serce Jezusa, Święta Rodzina, Sw. Agata. Nie przyozdabiać obrazów wiszących w domu sztucznymi kwiatami. Przyozdabia się obrazy kwiatami i liśćmi na Boże Ciało lub jak przyjedzie biskup - wystawia się je wtedy za okno. / Matkę Boską Częstochowską i Serce Jezusa /.

Na Trzech Króli święconą kredą piszą KMB na drzwiach wejściowych prowadzących do sieni. Jak myją drzwi na Wielkanoc litery zostaną zmasane.

woj. Skierniewice

infor. [redacted]
spisala Ewa Markiewicz
13 VII 1976 r.

Na Matkę Boską Gromniczną poświęconą gromnicą okapceni do lat 50tych sufit w "mieszkanu" znakiem krzyża - miał on chronić dom przed nieszczęściem. Obecnie infor nie robi tego - "bo to przesąd". Poświeconą gromnicę chowają do szafy. Wyjmują ją i zapaloną stawiają w oknie gdy jest burza - chroni dom przed piorunem. Gdy człowiek umiera ludzie zapalają przy nim gromnicę - "ma to być ostatnie światło dla umierającego". Gdy ksiądz chodzi po koleędzie stół w "mieszkanu" przykrywają serwetą, ustawiają na nim wodę święconą, kropidło, krzyżyk, lichtarze, "osóbki" / Figurki Matki Boskiej i Pana Jezusa /, aniołki, zapalają świece. Świece zostają zapalone, bo ksiądz sobie tego życzy. Krzyż, lichtarze, osóbki i aniołki stoją zawsze w "drugim mieszkaniu" na stole aby się nie zniszczyły. Obrazy wiesz się w ten sposób aby przylegały do ściany. Większe o-

woj. Skierniewice

infor. [redacted]
spisala Ewa Markiewicz
13 VII 1976

brazy ludzie wieszają tak, że górna ich część od ściany odstaje. W okresie międzywojennym było więcej obrazów w domach niż teraz. Wieszali je jeden przy drugim - górna odstawała od ściany.

Funkcje estetyczne

W "mieszkanu" i w "drugim mieszkaniu" podłogi są drewniane. W "drugim mieszkaniu" podłoga jest malowana na kolor brązowy. Na niej ułożone są chodniki, które infor. sama robiła. Nitka w tych chodnikach jest lniana o wątek z "płotków". Podłogę tu umalowali i założyli chodniki bo tu się rzadziej przebywa, zawsze jest czysto; lepiej jest mieć malowaną podłogę.

Łóżka są wysoko zasłane - spowodowane to jest dużą ilością słomy i wysokimi pierzynami. Przykrywa się łóżka kapami kolorowymi - są to kolory ciemne aby się kapy tak szybko nie brudziły. Kapy kupiła

[redacted]
woj. Skierniewiceinfor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
13 VII 1976 r.

w Rawie w sklepie. Na jednym łóżku w "drugim mieszkaniu" / patrz anketa / leżą dwie rogówki - jedna z nich powleczone jest białą poszewką, którą infor. sama wyszywała w kwiaty kolorowymi nićmi, druga poszewka ma wszyte wstaki siatkowe. Na poduszkach tych się nie śpi "bo są do stroju". Po II wojnie na łóżkach wszyscy w wsi kładli jaśki i rogówki / 2 rogówki i na nich po jaśku /. Przestano je kłaść w latach 60 - tych. Jednak w niektórych domach można jeszcze spotkać je na łóżkach stojących w izbie paradowej. Na drugim łóżku leży lalka. Nie daje jej infor. wnuczkom do zabawy. Na ścianie przy łóżkach w "drugim mieszkaniu" wiszą "malo wane obrażki" przedstawiające jelenie w lesie. Infor. kupiła je w 1970 roku od człowieka, który chodził po wsi i sprzedawał je. Powiesiła je na ścianie aby pierzyna się o ścianę nie pobrudziła. Malunek

[redacted]
woj. Skierniewice[redacted]
spisała Ewa Markiewicz
13 VII 1976 r.

jest na papierze.

W "drugim mieszkaniu" wisi ślubny portret infor. - powiesiła go tam aby się nie zniszczył. Zdjęcia trzyma infor. w kufierku. Zdjęcia na wesołości pojawiły się w okresie międzywojennym. Białe stołów przykryte są cerstami - aby stół się nie zniszczył. W oknach stoją kwiaty w doniczkach, w oknach firanki i wąskie zasłony.

W "mieszkaniu" na półce /patrz anketa str.5/ wisi ręcznik malowany. Kupiła go infor. w Rawie. Ręcznik ten wisi "na ozdobę", nie wycierają się w niego. Ściany białą wapnem i farbą przed Wielkanocą - na wiosnę trzeba zrobić porządki.

[redacted]
woj. Skierniewice

Funkcje rekreacyjne

infor. [redacted]
spisła Ewa Markiewicz
13 VII 1976 r.

Infor. wraz z mężem śpi w "mieszkanu" na łóżku przy ścianie A / patrz ankieta / Na łóżku przy ścianie D śpi córka infor. Na łóżku tym kładzie się nieraz ktoś z rodziny w ciągu dnia - nie jest ono wysoko zasłane, bo nie ma tam pierzyny. Syn infor. śpi w "drugim mieszkaniu" / patrz ankieta str. 7 /. Drugie łóżko w tym pomieszczeniu jest wykorzystywane gdy infor. przyjadą goście. Gdy liczba gości jest duża śpią po troje na łóżkach.

Sąsiedki przyjmowane są w "letniówce" lub w "mieszkanu". Latem gdy jest ciepło infor. wnosi na podwórko krzesła - tak często spędzają niedzielne popołudnia.

Gdy przyjeżdża do infor. rodzina to posiłki jedzą w "drugim mieszkaniu". Tam też jedzą posiłki w czasie świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy. Gdy przyjedzie ktoś z bardzo bliskiej rodziny posiłki

[redacted]
woj. Skierniewice

Funkcje rekreacyjne

infor. [redacted]
spisła Ewa Markiewicz
13 VII 1976 r.

jedzą w "mieszkanu". Ksiądz chodzący po kołędzie przyjmowany jest w "mieszkanu" - tu jest ciepło bo się pali w szamotówce. Od listopada do stycznia spotykały się kobiety na przedzenie. U infor. spotkania te odbywały się w "mieszkanu". Obecnie przestano spotykać się na przedzenie bo len zdrożał. W lutym kobiety zasiadały do krosien. Warsztat ustawiano w pomieszczeniu gdzie stał piec. Zaprzestano tkąć w latach 60-tych - "twar można kupić w sklepie a wełnski i zapaski stały się nie modne."

Do dzisiejszego dnia spotykają się we wsi na "pierzaczki". Spotkaniem tym towarzyszy poczęstunek - herbata, wędliny, ciasto, wódki nie ma. Tam gdzie są młode dziewczęta przychodzą na "pierzaczki" kawalerowie - "wtedy te spotkania są weselsze". Infor. w domu nie organizowała "pierzaczki".

[redacted]
woj. Skierniewice

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-10-
B1313

infor. [redacted]
spisala Ewa Markiewicz
13 VII 1976

W 1969 r. w domu infor. wyprawiała wesele synowi. Meble wyniesiono do komórki i piwnicy. Jedzono w "drugim mieszkaniu" - stoły ustawili pod ścianą mi./ stoły pożyczono od sąsiadów /. Tańczyli w remizie.

Funkcje gospodarcze

W piwnicy przechowują ziemniaki, dzieżę, buraki, marchew. Na "górze" kołownotek, warsztat tkacki, ziarno. Do 1970 r w miejscu gdzie obecnie jest "letniówka" była komórka gdzie trzymali worki z mąką, brudne ubranie, uprząż. W 1970 r. zmienili komórkę na "letniówkę" - wstawili tam szamotówkę, stół, "Szafę" / patrz ankieta/. "letniówkę" zrobili po to aby w "mieszkaniu" latem nie było much i nie było gorąco. Gotują w "letniówce" od maja do listopada. W listopadzie przenoszą

[redacted]
woj. Skierniewice

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

B 1313 41-

infor. [redacted]
spisala Ewa Markiewicz
13 VII 1976 r.

się do "mieszkania". W "letniówce" gotują dla siebie, robią przetwory z owoców i warzyw. Do 1975 r. gotowali jedzenie dla świą w parniku, który stał w oborze. W 1975 r. oddali parnik synowi.

Kapustę szatkują w letniówce. Następnie kładą ją w beczkę i zostawiają na 2/3 tygodnie w letniówce "aby w cieple dobrze odkisła".

Po tym czasie wynoszą ją do piwnicy - tam nie zmrznie. Jak piwnica jest pełna ziemniaków to beczka z kapustą stoi w "letniówce" dotąd dopóki się ziemniaków nie przebierze. Zrobione weki wynoszą do piwnicy - tam mają ciłodno i ciemno. Na wsi weki zaczęto robić w latach 60-tych. Do tej pory suszono owoce na trzonie w piecu chlebowym, kiszono ogórki. Piec chlebowy mają w piwnicy. Drugi piec chlebowy i "kuchnię" / piec z cegły / postawili w "mieszkaniu". W 1966 r. wyrzuciono piec z "mieszkania" i wstawili tam szamotówkę.

Do 1952 r. chleb piekli w piecu c'lebowym znajdującym się w piwnicy. Następnie piekli go w domu do 1966 r., obecnie pieką w piwnicy. Latem piecze chleb rzadko, bo się szybko zsyche. Zimą piecze 4 - 5 bochenków po 5-4 kg. Robi w dzieży zaczyn. Na noc włoży go do kółka, przykryje pierzyną, aby miał ciepło. Po 4-6 godz. zaczyn urośnie. Następnie w nieckach formuluje się bochenki, kładzie na brytfannie na trzon. Przy pieczeniu c'leba infor. zajmuje prawie całe "mieszkanie". Po upieczeniu chleba wynosi się go latem do "letniówki", zimą do "mieszkania" aby wystygł. Następnie kładzie się bochenki do dzieży, przykrywa szmatą aby trzymały wilgoć i c'lowa do piwnicy. W ma ju obok szamotówki trzymają młode kurczaki - aby było im ciepło. Warzywa do gotowania przynoszą z piwnicy - gdy przyniosą ich ze duzo kładą na podłodze obok szamotówki. Serów i masła nie robią. Mają te-

raz 1 krowę - mleko mają tylko dla siebie. Gdy mieli 3 krowy oddawali mleko do rozlewni. Do lat 60-tych ser i masło sprzedawali na targu w Rawie. Masło robiła infor. w "kierzynce" w "mieszkanu". Jedzenie dla kur gotują w "letniówce" latem i w "mieszkanu" zimą - mają specjalny garnek. Czynności związane z gotowaniem skupiają się w partii "mieszkania" zajętej przez kredens, szamotówkę, wodniarkę i stół. Naprawy sprzętu dokonują w "letniówce" - dawniej w komórce. Jedzą latem w "letniówce", zimą w "mieszkanu".

woj. Skierniewice

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

Funkcje higieniczne

infor.

B 1313
spisała Ewa Markiewicz
13 VII 1976 r.

Ubranie przechowują w szafie i w kufrze. W kufrze trzyma infor. wełniski, zapaski i koszule; wełnisków nie może powiesić w szafie bo się wyciągną.

W 1964 r. córka kupiła pralkę - w okresie tym pralek na wsi było niewiele. Obecnie mają prawie w każdym domu. Pierze w pralce latem na podwórku, zimą w "mieszkanu". Gdy nie miała pralki prała w balii metalowej, trąc bieliznę na metalowej ~~pralce~~ tarce. Przed praniem bieliznę moczyła w "mieszkanu". Białe rzeczy gotowała. Upraną bieliznę suszy na murawie latem i na "górze" jesienią i zimą. Po wyschnięciu bielizna jest maglowana - maglują na ręcznej maglo wnicy latem i jesienią na stolku na dworzu, zimą w "mieszkanie".

Myją się w "letniówce" od maja do listopada. Na jesień i zimą

woj. Skierniewice

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

B 1313
infor.
spisała Ewa Markiewicz
13 VII 1976 r.

przenoszą się do "mieszkania". Posiadają 2 miski - jedną do zmywania, drugą do mycia. Każdy posiada swój ręcznik - trzymają je w szefie. Gdy dzieci były małe kąpała je infor. w balii - przysuwając ją do pieca. W tej samej balii robiła pranie. Balia stała zawsze w komórce.

System zaopstrywania w meble, czynniki zmian, opinie infor. Stare meble wnosi się do "letniówki" lub się je rąbie. Nowe zostają wstawione do "drugiego mieszkania", aby się tak szybko nie zniszczyły. Bardzo się podobają infor. meble na wysoki połysk - są one bardzo drogie. Meble te dostają najczęściej młodzi w prezencie ślubnym; gdy rodzice młodych są bogaci dają im całe komplety. Infor. nie dostała posagu gdy wychodziła za mąż - pochodziła z biednej rodziny. Meble posagowe wstawiali i wstawiają ludzie do "drugiego

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

B 1313

woj. Skierniewice

infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
13 VII 1976 r.

mieszkania", aby się nie zniszczyły.

W Złotej nie było stolarza. Ludzie kupowali najczęściej meble u prywatnych stolarzy w Jeżowie i Rawie. Ładniejsze od mebli kupowanych na rynku są meble w sklepie - ale są one droższe.

Tam gdzie była 1 izba, sieni i komora zamieniano komorę na izbę - równo to tam gdzie byli młodzi i rodziny zamożne. W rodzinach zamożnych po II wojnie z sieni robiono kuchnię. Ludzie starsi byli niechętni tym zmianom.

Kredensy pojawiły się na wsi po I wojnie. Początkowo były nie ozdobiane, nie posiadały w górnej części drzwi z "szybkami". W górnej części znajdowały się półki na których ustawiano talerze. Na talerzach tych nie jedzono - były one do "stroju". Później przyszły kredensy / infor. nie pamięta kiedy /, które były zdobione - te były

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

B 1313

woj. Skierniewice

infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
13 VII 1976 r.

droższe, miały w górnej części zwanej "kunewnikami" drzwi oszklone. Szafy pojawiły się też w okresie międzywojennym. Chowano w nich ubrania, buty - zapaski i wełniaki trzymane w kufrech. Kufry zawsze były koloru zielonego, różnych wielkości. Większe kufry były droższe. Dawano je w posagu. Zanim pojawiły się ~~szafy~~ szafy wieszano ubranie na gwoździach wbitych w ścianę sieni lub "mieszkania" lub w komorze na drągach. W ten sposób przechowywano ubranie robocze, świąteczne trzymane w kufrech.

Do II wojny posiłki spożywano na "stołkach". Stały one w "mieszkanii" przy ścianie - w czasie posiłku wysuwano go na środek. Siedziano na ławkach mniejszych od "stołka". Ławki i "stołki" każdy potrafił sobie sam zrobić. Stolarze robili ławki z oparciami ozdobnymi.

[redacted]
woj. Skierniewice

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-18-
B 1313

infor. [redacted]
spisała Ewa Markiewicz
13 VII 1976 r.

dobnymi. Stawiano je w "mieszkanie" przy ścianie. Przy stołach nie
jadano. Stół stał w "mieszkanie" - był przykryty białym prześcier-
adłem. Na nim stał ołtarzyk. Przy stole jadano gdy do domu przyszedł
urzędnik i trzeba go było poczęstować. Niektórzy trzymali ołtarzyk
/"osóbki" i lichtarze/na półkach wykonanych ozdobnie przez stolarza.
Półki te zawieszano na ścianie. Osóbki i lichtarze kupowano na tar-
gach.

Przy drzwiach wejściowych w "mieszkanie" wieszano kropielniczki, któ-
re były gliniane lub metalowe, rzeźbione. Kupowano je na jarmarkach.
Przed wyjściem z domu w dalszą drogę żegnano się maczając palce w
kropielniczkach. Kropielniczki zniknęły z obrotu po II wojnie.

[redacted]
woj. Skierniewice

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

-1-
B 1316

infor. [redacted]
spisała Ewa
Markiewicz
15 VII 1976

Infor. urodziła się w [redacted] 2. Infor.
pochodzi z [redacted] Wiosna [redacted] należała do [redacted] do-
widnego, [redacted] mł. Ślub brała w [redacted] roku.
Nowy dom postawiła w [redacted] roku do tego czasu mieszkała
w domu drewnianym, gdzie była mł. Komora: 2 mieszka-
nia. Na dwie części - je dwie same same. Jedna mieszka-
nia z meblami w domu, młodsze z meblami z infor.
Mł. młodszej części pracuje w elektrowni [redacted] co dzień
dojeżdża do pracy. Łazienka, sypialnia z meblami. [redacted] dzień
może samemu przemieścić się do Ławy, gdzie może dostać
mieszkanie.
Obecnie ma 10 mł. siostrzy, 2 brata, 2 siostry, 1 siostrę, komarę,

Woj. Skierniewice
 gmina: Lusa
 Malinowa
 1544 1976

Woj. Skierniewice

Funkcje gospodarsze

W komorze przechowywane są stare mianówki, waki na jółkach, drewno
 goty wazna, ziemniaki dopionicy, waki tej samej przemyśle -
 w komorze mogą zamarać. W pionicy trzymają też uszyte
 na gorze trzymają plewy, worki, rękawice, które są denos nie potrafi-
 ne a kiedyś może nie przepadają. <sup>nie ma uszyte z miankami z tej mowy,
nie jest garbacz</sup>
 Od wiosny do listopada gotują jedzenie w letniowcu. Któr
 piece stoi parnik - do przygotowywania pokarmu dla psów i kur.
 W listopadzie przenoszą nie do „mieszkanin”
 Chleba nie pieką - może bardzo blisko do sklepu; jego tym nie
 nie było czas aby piec chleb. Kiedy chleb nie pieką bosego Nawa-
 drewna, wlekiawicy. Otwar piece chlebowego jest pod kuchnią
 stojąca w letniowcu. Rozciągnięte w drzewy - nie coła nie
 wchodzi drewno - tylko stojące w letniowcu - w ciepłe przedziej
 okiennę. Rano mrożą ciasto, smutną bochenki i na brzojfa-
 nów wchodzi do piece. Stoją bochenki w letniowcu, później
 przenoszą je do komory
 Parniki gotują się w letniowcu lub w „mieszkanin” - w zależności
 od pory roku. Parniki gotują się mawem.

Woj. Skierniewice

Woj. Skierniewice
 gmina: Lusa
 Malinowa
 1544 1976

Funkcje estetyczne

(Tym bardziej
 że w letniowcu
 jest parnik)

Woda letniowca podłoga jest gliniasta - nie zalecają
 drewnianej, bo szybko sięgnie. Nie chcą wprawać zmian w
 domu, bo wócie nie przeproszą nie do rany, infor z mazi
 wotana, sam w domu. Podłoga w letniowcu wytworzy sprężkę
 woda; samemu mazi. W „mieszkanin” i w pokojach podłoga jest
 malowana. Wytworzy przetnąc smatę moka i jest usyte
 ściany letniowca są malowane białe, w kolone młoczkim
 - biała ściany 2-3 razy w roku. Ściany są bardzo szybko
 nie brudzą - są parnik i od kuchni. W „mieszkanin” nie
 zalecają białe malowania jest wótek. W „mieszkanin” ściany pomalowa-
 ne są jednolite, robioną. Ściany malowane coła infor
 ściany pomalowane jednolite robioną b nie infor. podłoga
 nie pomaluje w ten sposób ścian w „mieszkanin” „bo jedyną
 nie szybko i potem trudną malować”
 Na podłogę w pokojach gotowane są chodniki - miska jest
 brana, a wótek w „mieszkanin”. Chodniki są robione maki infor
 na mianówce. Infor. nie robione na kromach ani w letniowcu
 ani chodnika. Chodników w „mieszkanin” nie kładą
 bo są nie bez pierwszej pomocy, wótek nie otoda: piach i
 drewno.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

wy Skwemencie

opisane: Ess
Machacz
15 IV 1976

Info. nie pamiętam aby w domu na terenach studzono
jednostki wyposażone młotem, przykrywane także wiązami, wyży-
wanymi przesiewaczami. - Robiono to i robia ludzie mieszka-
jący we wsiach kreszackich, lub w innych domach w Wajskach
"konstrukcja robiona ręcznie nie!"
także zostało na wykopie - prowadzone do jest dursie ilością
stomny i przesyłami.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

wy Skwemencie

opisane: Ess
Machacz
15 IV 1976

Funkcje salnowe

Do połowy lat 60-tych w każdym domu było bardzo dużo
obnosów. Wnoszono je na terenach przystawek: koczownic.
Obnosy składały jeden albo dwóch. Obecnie ludzie wyży-
wiają się w domu - palą, dogadziaciami. Wypychają, nie sensów
obnosów, może zastawę. Wnosze nie są daleko dalszej -
nie są wnoszą przystawek oraz basenów. "Dusie dusie
obnosów wynte w mody - ludzie nie są sensu nie mogą być
ludzie w wiosce". Obnosy wnosze nie dusie, że late przystawek
do ściany lub górną część odstoje od ściany. W
jokojni infor. przystawki obnosy w ten sposób - dzieł ładniej
wyglądają." Obnosy nie przystawek nie kładą ani
nie kładą. Wnosze obnosy są wnosze są ładne.
Gdy kładą chcieli po koleśkie przystawki obnosy w jokojni
do przystawek (stać on nie cokolwiek w jokojni, aby nie
nie wnoszą, dusie nie wnoszą). Do przystawek go
przystawek, dlatego że du nie polci, jest większy stół, więcej
mniejsza. Błot stół przystawek świata, kiedy Bismar
Święte, rozkładają dusie - nie znają stany. Obnosy usta-
wiają o przystawki nasmeri gdy Bismarck przystawki jest
do ich domu (w przystawki).

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

we: skieniewice

opisane w
Miejscu
15 IV 1976

zawężają się wtedy rękami, modlą się, spuszczają głowę. Każdy ma do głębi morze - na kretach, na tapczanach, torfku.

Właściwie są one i okazy, które nie są mienianiami "na ścianie". Wiosna one kilka tygodni - później są już nie na górze. Po pierwszym czasie jacy nie są, lub daje kwanie, które nie oświetla, wioda do sypialni, są one jacy wstępnie ze obwar.

Matki Borka (zastodnoskniej siostry w mienianiu). Wiosna zwiadała nie one daw cały rok, jacy nie jacy.

Na matce Borka (zastodnoskniej siostry) nie gwanie. Kodziwane gwanie, które do pracy - wyjmują je: stara zopolona w oknie mienianiu "gdzie jest bnie - ma chwilę daw przed jacywem do miedane (info nie jacywem spuszczają do kiedy) gwanie, gwanie jest zwiadała kwanie - obwar nie jacy nie nobi, to sioda bnieknie jacywem.

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

we: skieniewice

opisane w
Miejscu
15 IV 1976

Funkcje wewnątrz (wielu zos, gwanie, zycie zozogwane i rodnine):

Gosci przyjmują w mienianiu - du tei gwanie są zwiadała jacywem. Spuszczają do jacywem, siew jacywem bnieknie jest stote - dote go info, stanej cōwe, w mōji do jacywem nōw obzosty nie dōmōny jacywem z wōmōwe jacywem. Przyjeżdżają nie w mienianiu. Przemieści stōt z letniōwe, i zwiadała go ze stōtōw stōzōw w mienianiu. Mōbi nie mōci zycie - gōci byto mōwele, najbliōnie mōdne i rōdnine. Jedynō nie mōdne jacywem zwiadała z letniōwe.

Gdy przyjeżdżają do info gōci (mōdne zwiadała, lub cōwe z mōwele) jacywem, nie bōdōwe z jacywem.

Info wōw z mōwele jacywem zwiadała z mienianiu, cōwe z mōwele na bōzōwne jacywem z dōwele z wōmōwe dōwōw (jacywem jacywem) najmōdne w wōw. Na wōw nie nie jacywem jacywem - dōwele mōci jacywem w wōw - sō one jacywem, mōwele jacywem jacywem z mōwele na mōwele, wōmōwele nie dōw.

W wōw dōwele, gdy kōw z dōmōwele jacywem nie mōdne jacywem nie nie bōdōwe jacywem w letniōwe.

Sōdne jacywem nie mōdne jacywem - jacywem jacywem, obzosty jacywem, cōw jacywem. Sōmōwele nie z mōw z mōwele, gōwe

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

Woj. skrzemnice

Woj. skrzemnice
Została Ewa
Makuszczyk
15.11.1976

nie alternatywnie pracuje; w letniskach, przy piasku, w murkach.
 dotem często w miasteczku wjechała kieszonka przed dom -
 można wtedy obserwować co się dzieje na osiedlu.
 Dobry czas spędza w murkach - ogleduje TV, obejmuje nową
 modę, nowości.
 Często do spotkania nie skanuje się przez siebie. - Nie są
 one tak częste jak były jeszcze w latach 60-tych. - Ludzie
 nie trzymają się już, nie są ani trochę domowi jak wtedy. Przy
 znajomościach pojawiają się goście. W niektórych domach
 mają taki mebel, że nie można zobaczyć na dźwięk dzwonek -
 sami do nich.
 W ostatnich latach 60-tych można chodzić po "kuchniach"
 dworskich "kuchniach" rozpoznaje w historek, kawiarni
 w grudniu. Od styczenia kawiarni wiodą do warsztatów
 kuchennych. Obecnie widać ten sam, bo ludzie nie mają
 czasu, dużo bardziej zaczęli jeść w sklepie!

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

Woj. skrzemnice

Woj. skrzemnice
Została Ewa
Makuszczyk
15.11.1976

Ogólnie informacja o systemie zaopatrzenia

Informacja dworska mieć w domu centralne ogrzewanie, taras -
 - nie załatwiają bo nie ma potrzeby. Często ma samow
 przeprowadzić nie do miasta, info na stare lata nie potrzebują
 wygod - nie do czasu mieć dużo pieniędzy. Nie będzie
 kupować tej nowej mebli, całe życie żyła na ławie - nie
 wersalka byłoby jej niewygodnie. Podobają jej nie meble nie
 wyjątkowo, są ładniejsze od mebli kupowanych w sklepach
 w Warszawie czy Ranie, ale i droższe. Segmencie nie podobają
 jej nie - mają mnóstwo sprzętu, żyje i do nie jest konieczny
 mebel. Na wesoło nie ma mebli.
 Nowe meble kupuje, ludzie gdy dostają nowy dom, lub gdy
 białe ślub - najprościej dostają je między w grudniu, ten mebel
 dostają od rodziców, meble wyglądają takie same. Inni
 mebelo teno kupują meble na targach.
 Przed II wojną, mebel dostawali w posługach kufel i wetniaki. Od
 wojny mebel kupują nie dostają - wetniaki też nie
 mebel, bo ich nie mają. Info. starość, że kufel i wetniaki

Meble nie są
w sklepach
bardzo trudne -
można mieć one
łatwo

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

na Skórniewice

opisane: Ewa
Makuchowa
10 II 1976

mało ogólnie w śród kmetów, lub w ogólnych domach
w Wąpcach gdzie w których mieszkała Kiebczy z Wąpcami, Sko-
czyła się z nimi

na Skórniewice

STRUKTURA I FUNKCJE DOMU WIEJSKIEGO

infor. [redacted]
opisane:
Ewa Makuchowa
4-5 II 1976

Dane o informatorze.

Infor. (Józefa 202 l. 75). urodziła się w Wąpcach. Praco-
wała w ogólnym gospodarstwie. Męża 7 ha ziemi III, IV, V klasy, 4 krowy,
konie. Świnie nie ma, bo nie ma kto katornich robić. Inne są
infor. mieszka w dole.

Dom postawili ok. 1961 r. do tego czasu mieszkali w starym domu,
który stał ok. 100 metrów od nowego. W domu były śpiąca sala,
nie ma, izba i komora. Dom ten był postawiony przez infor. i w, został
on częściowo zniszczony w czasie II wojny.

Infor. nie potrafiła dokładnie określić wnętrza starego domu.

Stroniece

info: [redacted]
wywiad przeprowadził
Ewa Malinowska
4-5 VI 1976.

I. Funkcje gospodarsze.

Czynności gospodarsze wykonuje się przede wszystkim w „mieszkanie”. Czynności związane z przygotowywaniem potraw odbywają się wokół kuchni, kredensu, stołu i ławki (patrz rys w aneksie str 4). Takie czynności jak obrabianie warzyw ziemniaków, smażenie odbywają się w części „mieszkanie” z jednej przez kuchnię i ławkę stojącą przy kuchni. W części gdzie znajdują się kredens i stół i ławka info. kroi chleb, gnacie ciasto, maglują białem. Tu też ratkują się kopuste przeznaczone do kiszenia. Bezka z kopustą przez pewien czas stoi kolo kuchni, potem zostaje wyniesiona do „spizarni”
 W „spizarni” są info. dokonuje drobnych napraw - najcz. suwej rimo, latem zaś czynności do wykonuje na podwórku.
 Poniki zostają gosp. w „mieszkanie”. Są info. oraz ludzie najnowszymi do pracy w polu spozycia poniki ^{przy stole stojącym przy ścianie C.} a info. spozycia je przy stole stojącym przy ścianie D.
~~Gene info. w miesie, które~~

Stroniece

info: [redacted]
wywiad przeprowadził
Ewa Malinowska
4-5 VI 1976.

II. Funkcje rekreacyjne. (garni, wolny czas, przyjmowanie gości, zjazd rodzinny i rodzinny)

Partia „mieszkanie” zajada przez ławkę i stojący między nimi stół staności miejsce, gdzie info. spędza wolny czas, przyjmują gości. Przy stole dają spozycia poniki rodzinne przyjeżdżające do info. (przy info. pada na koniec). Przycho- dzący w odzieżowym szedzi ~~to~~ siedzą przy dym stole lub na brzoju ławki. Latem resto info. wynosi kresle na podwórko i dami normować z rodzinami. Jeśli przychodzi wiedzni do ze resto go nie przy dym stole, bo wiedzni nie pogromy i musi je gławo potozyc.
 W tej części „mieszkanie” są info. - (ławkę przy ścianie B) i są (ławkę przy ścianie D). (patrz rys aneksu str 4). Rodzina przyjeżdżająca w odzieżowym spi na ławkę: kocznie znajdu- jących na „potopi”

III. Funkcje celovné

"Švédské obrazy" vloženy z ně na jedné stěně (patrně nřp. anketu str. 5). Ostatní výtvarné zůstaly kupřone u křesťanské přes info. kubický sign. Tyto obrazy představující Matku Božskou, Studenčanské zůstaly kupřone přes info. u studeňanské, obrazy představující Ježíše umřelý vlny "pokojí" (anketa str. 5 nřp. III D. 3) ne info. po matce, a obraz Matky Božské zřestavující Pannou (anketa str. 5 nřp. III D) kupřone info. od vedraného obrazníka. Některé obrazy dodatečně ozdoby ane ^z stěnovými křiatami.

Otdaržily vřsi ne stěně "uměstlanie". Nř staviz otdaržily ne stole, bo ne, du ne křadze nřzne nřzy, dřzi mořy zepřnat!

W "oktave" nřzy ne stěni w křidle, a po přizřieniu idu z křidla zřevřza ne ne trnmdřze dřzi přodřdřzřdo do "pokojí". Mořy one dřmone před mřnřssřiem. Idu stěni ke zřevřza do idu ne ne vřzřza dřlylo zřale w křidli.

Polny stovřje w okně. Stovř one mřnřc, a nřst: dřřej Potem, přodřtne jř i stěni zřale ne je.

IV. Funkcje estetyczne

Šciamy nřmřtrřne na dřlyosane. Na dřly w "mřstřani" i "pokojí" zřstř přozřny wřtek w kolone mřkřskřna.

Na stěnřch ne vřře vřřřie mřdřne - de info. předhřvřje w kředennie stovřjny "pokojí".

Na stěnřch w "mřstřani" "pokojí" vřře mřty kolonare kupřone w Rovi Mřzřnřdřj, zřobione zř dřvřnřnyř střmřj. Na mřdřvřle, i přvřde přizřnyř info. Tořka křpřni kupřonřj w Rovi kolony zřelone. Na codřci tořka mř zř přizřnyřane.

Finanřli w dřnřch - mřkřř. Po 59 one křbřkř, přizřj zřpřdř ne zřstřny ^{zř přizřnyř} křetom. Finanřli zřizřnyřjřce cřte okno zřizřlyř ne w "pokojí".

Opis mřbili - přizřankřta.

w "pokojí" vřni zřgřt kupřony w gřdřvř w 1969 roku.

woj. świdmiejskie

infa. [redacted]
Lwa Marusza
4-5 VI 1976 r.

V Funkcje higieniczne

Narysujcie ławę stule, przy myciu do wiadno - miske. wiadno z wody stoi same na ławce przy kuchni, miske przy kuchni też w menu. W jednej misce myje się i smygocze brudne naczynie. W okresie letnim są info. ośrodo myje się na podwórku. Drobne rzeczy pręme info. w misce, bo pręciel gotuje w kotle, miske, pręme pręme je w balii metalowej. Balie do przechowywania jest w komorze.

woj. świdmiejskie

infa. [redacted]
Lwa Marusza
4-5 VI 1976 r.

System zaopatrywania w meble, wyniki swaw, opinie info.

Przed II w. gospodarze sami robili stolki, ławy. Skrynie: kutry robili stolase w mieście (Poznań, Rawa). Zdarzało się, że do wsi przyjeżdżali niedźwiedzi stolasi, którzy wykonywali meble z pomocą tego mu materiału - tego rodzaju stępnego były przed II w.

Przed II w. po wojnie stolase w jezanie i Rawa i świdmiejskich robili kredensy, ławki, stół. Wykonawali je na zamówienie, moim było kupić je na targu.

Obecnie, ~~ci~~ kupują meble w sklepie meblowym w Guchowie, Rawa. Są do meble polimiarowe info. nie potrzebują parolawki które meble są lepsze - są kupowane w sklepie są w stolase. Meble polimiarowe galobają się, ale są droższe.

Stawiej, przed I: "w domu stoi stół stary pod ścianą, na ognost drzwi. Podobnie ławki. Stół są kredensy, w których są meble - ty nie ganki, jedzenie itp. stół same przy ścianie ~~stół~~ ^{stół} ~~stół~~ ^{stół} przed. Dział ludzie staroży stół na ścianie izby - info "nie lubi, bo nie ma pręstnieni."